



Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

199

Boeken 6 11/2
197 10 23
no. 4. 1877.

'T REUSKE VAN 'T DARP.

OVERBETUWSCHE VERTELLING

DOOR

J. J. CREMER.

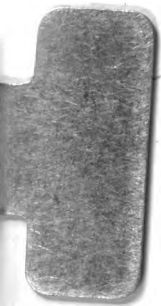
0

HAARLEM.

23

KRUSEMAN & TJEENK WILLINK.

1877.



KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK



0480 1459

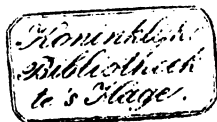
'T REUSKE VAN 'T DARP.

'T REUSKE VAN 'T DARP.

OVERBETUWSCHE VERTELLING

DOOR

J. J. CREMER.



HAARLEM,
KRUSEMAN & TJEENK WILLINK.
1877.

'T REUSKE VAN 'T DARP.

't Is 'en September-oavend, en volle moan. Arg droomerig is 't; en veural, umdat kleine zwarte wölkskes af en toe veurbij 'et moanlicht joagen.

A'j van de donkere lindeloan, bezijen 't karkhof op den grooten weg kiekt, dan zie je den veurgevel van 't witte schoolhuus ien 't volle licht; en lienks — oan den schoaduwkant — doar hei'j twee strepen met rossen gloed. — 't Zin de roams; en de rosse gloed kumt van 'et lamplicht dat nog ien de school brendt.

Joa, alshoon 'et geen schooltied is, 't mot tóch nog schooltied wêzen. Luuster! Doar klinkt 'en lied; en de stemmen zin krachtig; en moatvol is 't; en, a'j scharp luustert — misschien umdat ze de schooldeur al opendoen, — dan heur ie nog kloar de slotwoorden van 't lied, in diepen moar vreugdvollen toon:

»Want des werelds hoogste goed,
»Is de vree van 't rein gemoed.»

Heur! Nóg ens die regels, en, — nou is 't uut.

Van half acht tot negen duurde de Zoaterdag-oavendzangschool, en — hoog boven de lindes gromde de karkklok, dat 'et ook lang genoeg, en krek tied van uutscheijen was.

Of de karkklok soms van 't jongvolk, as 'et noar huus goeng, dinger zag of proatjes heurde, woar ie — veural zoo kort tegen den Zundag — geen vree mee had;.... 'k weet niet; moar zooveul is zeker, dat de karkklok nooit zoo hoastig en korzelig bromde, as Zoaterdag's oavends noa 't zangles. — En dan, van negen tot tien; 't was krek asof dat ouwe domme ding van 'en klok 't er op gezet had um van 'et mooiste uurke niks meer as 'en klikke te moaken.

Dat vond Dorus Roelfsen; en terwijl het zanglievend, altemaal volwassen jongvolkje het schoolgebouw uit, en de frissche avondlucht tegemoet stroomt, fluistert Dorus, die onzichtbaar een kleinere hand in de zijne houdt:

— „Kom Janna, wij goan lienks. Onder de lindes bij 't karkhof is 't duuster en ziet ons geen mins.”

Janna zei niks; heur hand had 'et antwoord gegeven.

En um den schoaduhoek van 't schoolhuus zin ze al heel gauw verdwenen. 't Was duuster, droomerig duuster onder de lindes, en op 'en enkel ploatske moar, speulden iele bloodjes lochtig kantwark tegen de helblanke moan.

In zoo'n glimpke, 'gunds bij de steenen hekposten,

stoan Dorus en Janna. Alêvel 't licht loat Janna's mutske wel blinken asof 't moanlicht op sneeuw was; moar, 't snuutje dat blijft toch in 't duuster.

— „Och, loa'k oe joa nóg ens heuren Janna, 't klinkt mien zoo zuut en zoo oarig!”

— „Malle jong! Joa blijft joa, tot ien 't letst van ons lêven.”

— „O Janna, a'j nou is vuulde hoe lucht mien hart sleet! Giester, joa zelfs van oavend ien't zangschool, toen ha'k nog duusterheid en bange klopping ien de borst. Ielkreis a'k Willem of Gijs of Govert noar 't mooiste en 't lieflikste kiend zag kieken, dan was ik pardoes de moat kwiet; en, a'k dan docht hoe d'r dukkels over oe gesproken wier, en Willem nog letst zei dat gij 't lievenheerskuukenje van 't darp woart, en dat ie oe zeker allang veur den prêkstoel zou hebben gehaald, as gij niet....”

— „A'k niet van 'en arg schroale bouwing was,” valt Janna in: „en ook, as ik húm gewild had!”

— „Joa krek Janna, als gij hum gewild hadt; en — as er geen ander was gewêst die nou de wereld te riek is!”
't Bleef toen een heele poos stil.

Of de moan was verlopen, of Janna's mutske 'en bietje verschoven misschien? althans de lichtglimp, deur de blaajers, blonk nou op Dorus' vurheufd.

— Kloeke kop! had meister altied gezeid; — en 't was zoo. Moar zie, ook ien d'eigensten stond blonk nóg

ens 'et hoagelwit mutske, krek bij dat kloeke vurheufd ; en..... ÉEN gromde de torenklok.

Janna was er van geschrokken. Half tien! Ze kan 't zich niet begriepen dat ze hier al 'en half uur getoefd het.

— „Al half tien,” zegt ze zuutjes: „Kom, nóu dan 't geheim Dorus, went moeder zou ongerust worden.”

— „'t Geheim Janna? Och, ge weet 'et da'k voader niet van mien liefde veur ou of van trouwen dorst sprêken, umdat ie mien nog te min veur 'et smidswark acht. Moar, zeker, 't zal nou mergen wêzen..... Alêvel Janna, 't geheim most zóo lang tussen ons nog moar geheim blieven ook.”

— „Ge proat zoo vremd Dorus. Ik zou 'et weten en zien, a'k oe mien joa had gegeven?”

't Kloeke vurheufd en 't mutske ze glommen weer êfkes te zoamen ien 't licht; en joa dan, 't geheim zou ze weten; z'n lêven, z'n liefde; z'n wiefke!

Arm in arm, de handen ineen, zoo gingen nu de gelieven voorbij de kerk, die pas hun ja had gehoord, en traden op een achterweg toe die de Waaistraat genoemd wordt.

In de zeer verspreide meestal kleine huizen, brandt ginds en her nog een lichtje, doch ook hier voert de maan zacht glanzend gebied: ze blinkt in de rimpels die 't koeltje blaast op 't effen vlak der waaikolk achter die huisjes; ze speelt met de zilveren blaadjes der

slanke schotwilgen omhoog, en wiegt met blauwe glimpglanzen in de wingerdblaren langs de lage gevels, of hier en daar in de moesplanten der tuintjes, terwijl ze matte vonken schiet — ginds op een sterk bedwauwde roos, en op goudsblommen hier, die ook nú nog „Oranje boven” roepen. Straks een smaller zijpad inslaande is Dorus al spoedig een klein tuinhek binnengegaan. In 't smalle paadje met maagdenpalm bezoomd, kunnen ze niet naast elkander loopen. Toch houdt Dorus Janna's hand in de zijne, als vreest hij dat de pas verworven schat hem nog als een droombeeld ontvluchten zal.

En Janna volgt met kloppend hart; — went, toen ie hoar 't allererst van liefde had gesproken, toen het ie hoar meteen 'en roadselje ien 't oor gesuusd:

Van kiends afoan was Janna zien liefde, en altied zou ze't blieven — zoo had ie gezeid: moar, voader, schoon broaf en goed, was korzel van oard; en Dorus, dorst hum — ge weet 'et — van geen liefde te sprêken, eer ie — noar voaders begriep — bekwoam veur 'et smidswark zou zin. Dát kos nog lang, nog heel lang duren, went, de grofsmeejerij was meer 'en arbeid veur hand as veur heufd; en as voader de hand niet krachtig oan 't werk zag, dan sprak ie van soesen en droomen en onbekwoam!

Moar luuster: schoon de hand toch ook zoo zwak niet was bij 't doageliks wark, 't heufd had ien 't droomen nog wat anders gearbeid. En, as dát ien't licht

kwiem, dán zou voader den droomer, dien ie toch liefhad, ook as warkman erkennen, en Janna zou ie mee liefhebben as z'n eigen kiend. Méer had Dorus toen niet gezeid. Moar nou, nou zou ie 't roadsel verkloaren.

Aan den voorkant van een tamelijk groote woonstee is de smeederij van Dorus' vader. Door het tuintje bezijden het woonhuis gaan de gelieven langs de achterzij naar een schuurtje, 't welk zich op slechts weinige schreden afstand van de woning bevindt, en waarvan de lage deur geen vijf voeten van een planken stap aan de waai-kolk is verwijderd. Twee breede holle knootwilgen baden er hun takken in den vloed.

— „Wat was doar?” zegt Janna, en ziet naar de wilgen.

— „'t Zal de koater gewêst zin;” meent Dorus: „hie zit gern ien den wilg.”

Janna ziet nog eens om; maar Dorus die de deur van het schuurtje reeds heeft ontsloten, vat haar bij den arm, en dwingt haar met zacht geweld, hem te volgen, waarna hij haastig de deur achter zich sluit.

't Was arg duuster. Janna kos niemendal zien. — Ze was niet bang; moar:

— „Wat mot ik hier in dit schuurke, en heelegoar ien 't donker?” zei ze. — Nee, ze wiest wel dat Dorus geen kwoad wou; moar as heur iemand gezien had! Ze meint toch vast dat de schoaduw van 'en mins langs den wilg bij de woai was gevlogen.

„t Zou misschien bêter zin gewêst Dorus, a'k op kloar-lichte dag met oe mee was gegoan. 'k Wiest niet dat oe geheim 'en geheim achter slot was.”

Een oogenblik later was Janna gerust gesteld. — Met 'en striekzwêveltje had Dorus 'en olielempeke aangestoken, en met 'en kus hoar gezeid, dat mooie snuutjes niet altied onroad ien't duuster motte zien.

Zóo was't dan goed! — En 't geheim niewoar? — As Janna nou asteblijf moar êfkes wou meegoan, en achter dat planken beschutsel kieken. Veurzichtig, ze most niet vallen over die houten, en zich niet stooten oan de warkbank of 't blok.

— „Zie, doar steet 'et!” zei Dorus heel zacht: „en zoo woar a'k oe liefheb Janna, zóo woar bin gij, op Thom noa, de eenige die 'k er van sprak, en 'et nou ook te zien geef.”

— „Wátblief! Wat is dat?” zei Janna, toen Dorus, met 't lampje omhoog, naar een voorwerp wees 't welk, oppervlakkig beschouwd, wel eenige overeenkomst met een scharenslijp had.

— „Wát dat is?” zegt Dorus, nog zachter, terwijl zijn oogen nochtans bij 't lamplicht flikkeren: „Wát dat is!? — Da's wark van den droomer! — Twee joaren lang he'k er op gezonnen en figelied Janna; maar nou, Goddank, nóu is 't ien de wereld!”

'En bietje loater lei Janna met 't kôpke oan Dorus' borst. Alles het ie heur uitgeleid en verkloard. 't Was

'en haksel- of streu-snijer zooas er nog geen gemoakt wier. As 'en veerke licht ko'j 'et groote rad drêjen, en, deur de vangers hier, schoven de garven vort en goeng 'et hakmes op en neer, krek zoo gauw as 't rad moar snorde. — Wát ie doar mee veur had? — Zie, 't was 'en stuk veur den Landbouw-Tentoonstelling; en de droomer zou dan is kieken of voader ook wonder zou stoan, as 't onneuzele wark — alschoon lang niet volmoakt — toch met eer wier genuumd... joa, misschien zelfs be kroond!

En Janna rustte nog aan Dorus' borst, moar — toen ze noar 'em opkeek, toen zag ze dat Dorus niet, zooas straks, op heur „fleurig snuutje” tuurde, moar, dat ie noar dat ding zag, noar dat ding van iezer en hout, tot dat ie ien 't einde hoar stoan liet, en weer d'r op toetrooi, en keek, en drêjde, en nog ens prebierde, umdat — zooas ie bemerkd had — 'en kleinigheid nog niet ien den hoak was.

Toen Janna zei dat 'et meer as tied wier noar huus te goan, toen schrok Dorus 'en bietje, en liet op stond z'n uutvindsel voaren. — 't Was vreemd: zoo gauw as ie bij 't ding kwiem, kos ie de hand' er niet afhouden; moar nóu was dat toch te gek, niewoar?

— „Joa liefke, hier bin ik. Wat zeg ie nou, hê?”

— „Ikke... dat 'et tied wordd noar huus te goan Dorus.”

Dat dee hum zeer. Geen enkel woord van zien vinding; zien wark; zien schat!

— „Hoe liekt oe 't geheim Janna? 't Is toch oarig
niewoar? En a'k er 'en pries mee behoal....”

— „Heel oarig!” zegt Janna. En dan, as ie 't liefke
weer vast oan 'et hart drukt, dan fluustert zij nog:
„Joa Dorus, heel oarig; alêvel....”

— „Alêvel?”

— „Alêvel,” zegt Janna: „ik had toch gedocht dat
'et wat anders zou zin.”

Janna had gedocht dat 'et geheim wat anders zou
wêzen. Wát, dat wist ze niet. Ze had wel zoo'n adee
gehad; gebeurbeild dat Dorus van zien voader de smee-
jerij alvast present had gekregen; of dat ie van zien
moeders verstarf 'en schenking veur hóar bewoarde; of,
dat ie misschien 'en heuge ien de lotterij had gespeuld.
Toen ze straks ien dat schuurke goeng, toen het ze
op 't allerminst oan de gouwe grenoatring gedocht die
Dorus' moeder vroeger gedroagen had. Moar, — krek
zoo riek as ze d'r iengoeng was ze d'r weer utgegoan.
Niet dat ze begeerig was; alêvel.... 'en streusnijer!
'en uutvindsel zooas geen mins 't nog gebruuikte! 't
Was dwoasheid; zoo'n dink dat hie had geknutseld,
doar zouwen ze hum op de Toonstelling 'en pries of
medalje veur geven! Dát ko'j begriepen!

'En oogenblikke loater was 't weer duuster ien 't
kleine schuurke. Gunds op de breeje stroat, ien 't volle
glans van de moan, doar goan Dorus en Janna.

Moar, — tussen de wilgen en de kolk, ien 't schoaduw van 't schuurke, doar sting er een die ze noakeek.

Alschon 't 'en frisse oavend was, had ie 't zoo oakeelik werm. Met oanstoeande karmis was 't krek 'en joar gelêjen, dat ie noast 't mooie kiend ien de mallemeulen rondgedrêjd en hum alles veur de oogen geschiedmerd had. 't Urgel speulde 'en „Schotse drie“, en de trom donderde d'r tussen da'j 't gelach en getier van 't jongvolk niet heuren kos; moar, dat Janna toen, — zoo'n bietje karmismuu — met heur köpke hier tegen zien schoer het gelegen, en niks, goar niks geroasd het toen ie, bij 't uutstappen, êfkes heur wengske beruurde, joa, dat wist ie, en dat vergêt ie nooit zoolang as 't hart hum ien 't lichoom zal kloppen.

En — wat ie deez oavend noa 't zangschool bespeurde, most dát de genoadeslag wêzen!? As ie den ersten oandrift gevolgd had, dan zou 't moanlicht nou zeker zoo vrooliek niet blinken op den diepen kolk. Goddank, dat ie dien oandrift weerstond. Alêvel, 't geen ie, turend deur 't kleine venster van 't schuurke, kos zien, dát het nog 'en uutzicht gegeven:

— Joa, Dorus Roelfsen, zoo peinst ie: d'r is nog wat anders da'j liefhebt: liever misschien as hoar die oe 't joa gaf; en, Janna Peters, ik gleuf niet dat gij oe veur altied loat binden met zoo'n pronkstuk van iezer en hout!

A'j 's and'rendaags 'smergens zoo vrindelik wilt wêzen 't kleine boeren-erfke van Peters binnen te goan, dan ku'j mooi Janna nog is bêter bekieken.

't Is een frisse September-mergen. De schoaduws van den appelboom buuten, speulen en dansen op de blank-geschuurde toafel bij 't roam, Zoo êfkes het Janna 'en mandje met parziks op die toafel gezet; parziks die oe toelonken da'j 't woater d'r van ien den mond kriegt. — Toen Janna de parziks oan 't schutting had geplukt, toen het ze alleen moar gekeken of ze riep woaren; maar náu neemt ze ze, ielk verzet, nog ens ien handen, en kiekt noar 't blank en rood, en noar 't donzige vel.

Zie: ien 'en lichtstroal van de schommelende bloaj' is 't köpke van Janna nou krek as 'en glans ien de koamer geteikend. As ze de lange donkere weimpers opsloot en oe oanziet, dan bi'j d'r beduusd van; stik beduust! 't Is, asof ze oe al 't moois van de wereld op ens loat kieken. 't Heele köpke is 'en fleurige meidag, en heur oogen zin blauw — diep blauw, as 'en hemel.

Jammer dat er zoo gauw wolken oan den mooisten hemel kommen!

Allêvel nou zin d'r geen wolken. Sinds giester oavend was 't alles kloarheid en licht. Dorus had hoar zoo lief. En of 't geheim ook was misgefallen, hie had heur toch loater 'en ringske beloofd. Nee, schriel was ie niet.

— Wat zullen de vrinden wel zeggen as ze 't heuren! denkt Janna: Tien tegen één dat Willem en Gijs en Govert 'en gek gezicht zulle zetten. Eigen schuld mennekes! Proaten met complementjes is goed; moar, ekfetief van wal stêken, dá's bêter. — Ge bint krek 'en parzikske, zei Govert nog giester. — Jammer dat den parzik nou veur den stille zal wêzen die 't erst van allen geen gekheid sprak. Noe, 'en parzik kan ook niet altied oan de schutting blieven!

Janna keek noar de deur; nam toen den fleurigsten parzik uut 't mandje; trooi hoastig op 't kleine spiegel toe, en hiew, met 'en gliemlachend lonkske, den parzik naast 't mooie köpke. En — 't was gekheid van Govert; ze zou zich schoamen as ze zoo grunachtig gêl was, en heur wang zóo rood. — Donzig; noe joa, donzig dát was ze.

Doar wier de klink van de deur gelicht. Janna wist niet hoe gauw ze van 't spiegel zou wegkommen. Zie, voader en moeder kwiemen de keuken in.

— „Wacht êfkes kiend!” zei moeder, die zag dat Janna met de parziks, oan den overkant wou weggoan.

— „We motten oe spreken;” zei voader.

Janna begreep 'et. — Ze keken zoo vrindelik. — Dorus had zeker met zien voader gesproken, en nou ook hier al 'et oanzuuk gedoan. Misschien sting ie wel achter de deur; misschien.....

Moar 't was misgeroajen. Terwijl voader Peters noar

den heerd stapte, en met 'en diepzinnig gezicht 'en lêpel vuurgloed schepte, zei moeder:

— „Ikke en voader woaren gereseleviert Janna, um de parziks oan de Meermans te sturen.”

„Oan Huibert-nêf?” vraagt Janna verbaasd.

— „Woarveur langer hoaken en oogen!” zegt Peters die den kop van 't pijpje op 't vuur drukt.

— „Joa kiend;” herneemt moeder Steyntje: „ge weet wel, nêf zou met de Toonstelling keurmeister van 't vee wêzen; en umdat voader zien schoap' wou sturen...”

— „Bi'j gek Steyntje!” roept Peters: „Nee, doar zou 'k niet oan denken; moar as de prêkstoel liefde gebiedt, en zukke parziks ien stad nog grif vier stuuvers 'et stuk doen, dán zal ie't wardieren, zeg ik!”

— „Moar met de Toonstelling kos 'et toch boaten, hei'j gezeid! — Begriep ie Janna, veur 'en goeje ploatsing en 'en pries zou ie voader zeker ien gedachte houwen.”

— „'k Zou zukke gekke toal niet uutsloan Steyntje! Janna weet bêter. As recht recht blijft, dan zal krom den pries niet hoalen. Van proaten of dinksigheden met keurmeisters heb ik geen oard; moar, vrede is vrede; en doarum Janna, most gij oe moar 'en bietje opmoaken, en, met de parziks Huiberts-nêfs kwoadheid noar den diek joagen.”

— „'k Begriep er niks van;” zegt Janna: „A'j ien waarheid geleuft voader, dat recht recht zal blieven,

dan hei'j geen vrindschap te zuuken met 'en mins, die zich tegen ons opzet, umdat 't jongvolk nou eenmoal wat meer noar de erme Janna, as noar zien eenige rieke hartelap kiekt."

— „Viezevoazen!" zegt Peters.

— „Ei! Het Nela niet gezeid dat welluu geen per-tuur veur den boer van 't Hemelrijk woaren! Ik geleuf voader, dat de noam van de hofstee heurluu zoo gek moakt, en ze meinen dat Nela ekfetief al 'en engel is! Nee a'k noar 't Huibertshuus goeng, 'k zou mien schoamen, went den letsten keer he'k Nela rondeman gezeid, da'k heur hoogmoed verachtte, en God dankte da'k nog 'en klein bietje meer oanlokkigheid had, as den engel met heur spitse neus."

— „'k Wil niet zeggen Janna, da'j ongeliek hebt;" zegt Peters: „'t onderscheid tussen ou en hoar is te groot. Alêvel kiend, de Liefde, en de Verdroagzaamheid en 't Oordeil!"

— „Krek Janna, 't OORDEIL: As Huibert keurmeister is, en voaders schoapen 'en goeje pries zulle kriegen, dan mot gij....."

— „Steyntje, ge most liever oan 't wark goan. Ge begriipt mien niet. A'k van 't oordeil sprêk, dan sprêk ik van 't Oordeil Gods."

— „Ien dat geval voader, za'k in oe eigen belang geen parziks noar 't Hemelrijk brengen, went 'k gleuf niet dat 't oordeil Gods d'r arg mee gediend zou wêzen."

Peters was tegen de toal en de oogen van 't mooie kiend niet opgewassen; tóch zou ie't nóg ens prebieren. Alêvel, krek toen ie 't woord ien den mond nam, toen goeng de klinkdeur open, en vroeg 'en knap jonkman, half heers half boers van kleedoazie, of ie d'r ien mocht?

Of ie d'r ien mocht!!!

As den geluks-uiver, ien 't vroegjoar, veur 't erst um 'et nest vliegt; as 't klein wólkske oan den gluijenden hemel met frisheid en wasdom kumt opdoagen; as de volle kornvracht van 't land veur de open schuurdeur steet,.... watblief of ze d'r ien meugen?

Janna had 'en scheut deur de borst gekregen, dat ze d'r rood en wit van geworden was. Voader Peters nam 't piepke uut den mond, en moeder Steyntje sloeg 't slip van heur vurschoot noar boven.

Zoo'n vremde kazjeweligheid ha'j nooit belêfd! Op d' eigen stond dat er van de Meermans gesproken wier, sting doar Meermans Leendert, alsof ie uut de locht kwiem vallen. Vief joar lang was ie buuten 't darp bij 'en oom ien de Neer-Bêtuw op 'en steenoven gewêst, en pas sinds twee doagen was ie d'r weer, ook umdat ie met de Toonstelling ien 't bestuur was.

't Is niet vremd dat Janna ien 't erst wat betueterd kiekt. — Leendert was't! Leendert, die heur as kiend al dukkels had oangekeken asof ie wat vremds oan d'r zag. — Náu weet Janna terdeeg wát dat

vremde gewêst is — alſchoon ze 't niet zeggen zou.

Dukkels nog had ze oan de mooie oogen gedocht die heur dan zoo oankeken; moar, Leendert zag ze in al die joaren niet; went met de karsmis, as hie t'huuskwiem, dan was zij altied bij grootmoeder onder Nimwêgen gewêst. — En, zoo zuutjes-oan is de bekanterigheid tusſen Nela en hoar ien de wereld gekommen; nooit van z'n lêven zou Janna d'r weer 'en voet in huus zetten!

— En nou, zie — dóar sting Leendert.

Toen Leendert — noa de familie te hebben gegroet, Janna oankeek, toen was't asof er 'en vroege zon langs zien knappe geloat streek.

— Zou ie 't al wete kunnen van Dorus en mien? denkt Janna; en, — dat ze 't denkt dóar stêkt toch geen kwoad in.

Moar, Janna kos d'r ooren niet geleuven. Asof er geen koelheid, geen hoat zelfs gewêst was, zoo sprak ie:

— Ze mosten allegoar de complementen van voader en van Nela hebben.

— De complementen!!?

— Joa, voader en Nela begrepen eigenlijk niet woarum de familie zoo nooit meer is oankwien?

— Niet begriepen!!

— Alêvel, nou hie — Leendert — d'r weer was, nou kwien ie dan zelf moar is oan; en ook, ien de eerste ploats, um nicht Janna, noamens 't Bestuur van de Tentoonstelling 'en groot verzuuk te doen.

— 'En groot verzuuk!!?

— „Goat 'r zitten Leendert-nêf. Alles welvoarend? — Wel mins wat zie je d'r kostelik uut!” zoo sprakken voader en moeder.

Janna zou van dat loatste geen nee zeggen; moar ze het gezwegen. Niewoar, veur 'en streeling as heur nou over 't gemoed kwiem most de sproak wel zwiegen.

De Landbouw-Tentoonstelling — zoo had Leendert gezeid: zou deur 'en prins van 't Koninklik huus bezocht worden. 't Liefste wat 'en prinsenoog op zoo'n Toonstelling zag, dat woaren de mooiste bluumpkes van 't land; en, uut noam van 't Bestuur had ie Janna te verzuuken: éen van de drie te wille wêzen, die et prinselik bloed, noamens de Bêtuw met krans en zêgen begroeten zou.

Niet lang nadat Leendert vertrokken was, zat Janna op haar kamertje.

Alschon 't moar 'en zolderkâmerke was, 't was toch 'en vrendelik dink. De mooie donkere loaſtoafel met al die puppekes en pronkkummekes er op, 't was 'en pracht. Moar, 'en pracht was veural de spiegel die d'r boven hieng! Zóo'n spiegel was er zeker geen op 'en zolderkâmerke ien de heele Bêtuw. Eiges het z'em veur d'r spoargeld gekocht. En zie, 't ouwe heel kleine spiegel 't hieng doar ook nog, bij 't roam. — Die 't niet uutvond kos zeker niet begriepen hoe'n vrem-

digheid 't is, a'j twee spiegels krek over mekoar hebt.

Ens, heel toevallig dat ze ien 't kleine keek, het ze zich finoal van achter ien de groote gezien, krek asof z'n ander gewoar wier. Erst was ze d'r puur van ontoean; moar loater, toen het ze d'r o zoo'n oarigheid ien gehad. En, kemiek was't, a'j 't kleine spiegel ien de hand nam, en oe drêjde . . . drêjde, dan ko'j oe eiges bekijken, rechts, lienks, oan alle kant. Joa, die eerste keer het ze heel lang gekeken, en 't mutske afgezet, en d'r hoaren los loate vallen. Ze had nooit d'r hoaren van achter gezien. 't Was oarigheid!

Op dit oogenblik zit Janna met 't ronde kinnetje in de hand.

— 't Is toch bezonder, denkt ze: dat ikke van 't heele darp en den umtrek, nou krek éen van de drie bin die veur 'en prins kan bestoan! — Eén van de drie!? — Janna keek êfkes ien 't spiegel. — Hoe oarig had Leendert gefluusterd: „Niet éen van de drie; moar, van de drie nommer éen!” — Nou, ze wiest 'et ook wel; en dan as 'en mins as Leendert 'et zei, zou't êvel wel woar zin. Moar ook, wie had ooit durven denken dat 't oordeil zóo rechtveerdig zou wêzen! En Nela — die ze verdocht had van kwoadheid en jaloezie, Nela zelf had heur loate groeten, en vroagen of ze t' oavend moar sito op 't Hemelrijk wou kommen um — over 't kleedoazie te proaten.

— Wat kosten de dinger toch in 'en ummezien

verkeeren, went, zoo wóar en zoo kloar as de hooge kornbarg doar gunder fonkelt tegen de helblauwe locht, zoo woarlik het Leendert heur de erkenning van 't Bestuur en zeker 't goetvinden van de heele Bêtuw gebrocht — alsochón ze toch erm is van huus en van hof.

En as Janna nog tuurt, dan vuult ze zich zoo 'k weet niet, zoo licht en zoo lucht. Met den zwoalw die langs den kornbarg scheert, zou ze wel vliege kunnen. — Prinselik uutverkoren, niewoar!? Joa joa, dát was ze! — Vremd, wonderlik fremd kos alles sjanzieren: t' Oavend zal ze noar 't Hemelrijk goan; en de parziks zal ze meenemen. Noe, woarum niet, as Huibert zoo vrindelik is, en 't voader plezier duut.

Haastig overeind gekomen, bezieet Janna zich even van nabij in den spiegel; en als ze vroolijk neuriet, dan trekt ze de laden van haar latafel één voor één open, bekijkt vluchtig 't Zundags merrenos bluumpke, en 't gries perremattem japon met bajees, en

— Nee, ze het geen rust meer. Over 't kleedoazie zal ze t' oavend met Nela en die andere proaten. Nóu wil ze êfkes goan kieken of Dorus hoast kumt. Joa, ze mot hum nou zien, en hum vertellen van de eer die hoar wacht. — Wat zal ie gruts wezen! — Noe! op nommer één van de drie!

As er nog iemand ien 't darp was die nooit van Doavid en Jonathan heurde, zeker was er geen kiend die niet proatte van Dorus en Thom.

Dorus Roelfsen het 'en kloeke kop; — dat heij' al ien 't moanlicht gezien; moar, aldat ie niet fors veur 'en smid is, wat ie ien handen kreeg dat liet ie niet los, zoo min as z'n joa of z'n nee.

Op 'en harfstoavend, toen Dorus 'en elfjoarig jungske was, toen het ie met kleine Thom Brasser, achter voaders huus ien 'en bootje op de kolk gespeuld. Hoe 't krek gegoan was, dat wiest ie niemeer; moar, 't glanzig gèle hoar van Thom had ie met 'en glimp zien zwenken langs den rand van 't bootje, en 't opspatten van 't woater had ie gevuild. 't Is hum toen gewêst asof er 'en helft van hum eiges met tol en toom en kniekers noar beneejen goeng. En 'en klitskou het ie gevuild, en 'en suusing ien 't heufd en — niks meer. Allinnig van loater weet ie dat de zon hel rood was toen ie noast Thom, kletsnat bij 't stap onder de knotwilgen stond, en — dat ie toen oan Jonas ien den walvisch het gedocht, en Thom met 't heufd in moeders arm het gezien. Moar op d'eigen stond had 'en vuur hum op 't oor gegluujd; en: „Weerlichse bengel!” had 'et geroasd.

En 'en lange nacht is er gevolgd; moar loater — toen de hoan al dukkels op 't arf had gekrêjd, toen het ie van voader 'en hand gehad, zonder ripplement;

en moeder had hum gekust — die goeje moeder — wel tien keer achter mekoar.

't Was oarig, toen Dorus op dien mergen Thom had weergezien, toen het Thom van niks gesproken; moar hie zelf het de troan' ien de oog' gekregen. En ien 't school — as ie niet schrieven most, had ie Thom egoal bij 'en punt van zien boatje vastgehouden, asof ie bang was dat Thom nóg ens noar Jonas ien den walvisch zou goan. De kouwe grauw-erten die ie stillekes meenam, had Thom één veur één onder toafel gevat, en met 'en zwonk ien den mond gestoken zonder dat meister zag dat ie 'en vim veruurde.

Och, 't was zoo'n slim handig jonk, dat Thumbke. Oanhankelik zonder veurbeeld; en gediensig!... 't was hum krek allins of ie zuut of zoer tot loon kreeg, went êvel was ie Dorus altied op zied.

Joa, a'j Dorus zag ko'j vast rêkenen da'j ook Thom gewoar wier, moar, Thom meesttieds op Dorus' rug; of, ien 't melkwoagentje as Dorus d'r véur liep. Loater, bij 't appels streupen, dan woaren ze óók bij mekoar, moar, Dorus ien den boom en Thom d'r onder. Dorus kos 't zich duk niet begriepen dat ie beneden zooveul minder mooie appels vond as ie meinde noar umlêg te hebben gegoooid; moar, ens op 'en keer, toen ie gewoar wier dat 'en poar van die mooie uut Thoms broekspiepen rolden, toen het ie meeliejen gekregen, went Thom was arg beduusd gewêst, moar had gezeid

dat ie ze veur 'en erm ziek kiend uut de buurt wou bewoaren. Och, 't was zoo'n goeje, zoo'n beste jong!

Siends z'n tiende joar was Thom — de wees, — op Dorus' veursproak bij voader en moeder in huus gekomen, en altied bleef ie de makker van Dorus; z'n trouwe vrind. Twee keeren moar — 'ens, met 'en meske dat weg was en in Thoms zak wier gevonden, en ook op den letsten karmisoavend, toen Thom hum met zoo'n vremde boodschap noar huus had getroond zonder dat 'et was neudig gewêst — het Dorus 't gevuul gekreken asof er 'en dwarshout tussen hum en Thom was gekomen. Moar, Goddank: Misverstand is duuvels rechterhand; zeit 'et sprêkwoord. En, 'en vrind mo'j op 'et woord geleuven. 't Eigen oog kan bedriegen, moar de woare vrindschap niet.

Zóo had Dorus 't begrepen.

En Thom? Thom vān zien standoasie redenierde: dat de vrindschap 'en kostelik ding is, mits d'aj d'r wat van hoalen kunt.

Zelfs bij klaarlichte dag heerscht er iets schemerigs in de geheime werkplaats van Dorus.

Geheime werkplaats? Nee, boas Roelfsen, de forse Bêtuwse smid, wiest wel dat de jong altied wat prakkezierde en knutselde. — Hie had er 'en hêkel oan, umdat er al genoeg fratsen en kunsten ien de wereld

zin. Moar, wat zal 'en mins z'n eigen 't lêven muuj moaken! As de jong op tied z'n wark dee, en liever in 't schuurke knooiden in ploats van te rusten — albeneur!

Nou in den letsten tied is Roelfsen alêvel korzeleurig geworden. Die gekkigheid van zoo'n Landbouw-Tentoonstelling most hier op 't darp ook al vertoond worden. Vermuujing was 't, en tarting van Gods bestel, niks anders! Proalerij van mooi en mooier! 't Minsdom noar Gods beeld geschoapen, 't brood uut den mond stooten, en op zied joagen deur massinies van stoom en allerlei domme kracht! Roelfsen wou wel is weten woarum er ielkreis wat nei's most wêzen! Was 'en ploeg, woar ze altied mee ploegden, nou minder goed as in vroegeren tied? Was 't geen domheid en onverstand um van 'en smid — die toch z'n ambacht versting — ielkreis road en doad te verlangen, as er oan zoo'n neimodies onding van buutenslands, nou dit en dan dát overstuur was?

Roelfsen was korzeleurig; misschien ook umdat ie 't nou, met die Toonstelling, wat al te volhandig kreeg. En a'j dan genog hebt um van te lêven; en 't vet toch tegenwoordig heelegoar van de kêtel roakt!

— „'t Is asof ze denken da'k honderd handen tegelijk heb;” bromde de smid, terwijl hij het gloeiende ijzer deed rondspatten.

— „Dorus kumt loat van mergen,” zei Thom, die

den bloasbalk liet soesen: „'k Begriep er niks van, went altied is ie present.”

— Zóo, begriep gij d'r niks van; da's 'en mooie!” zei Roelfsen: „'k Heb 't allang gemerkt: d'r wordt ien 't schuurke weer meer geknutseld as rechtuut is; en altied het ie wat roars ien de smeejerij.”

— „Och, 'k zou niet weten . . .” zegt Thom: „Moar...”

— „Moar! As Dorus niet op tied kumt dan za'k er me mee bemuujen. Alla, kom d'r uut! Wat warkt ie?”

— „As 't geen vrind as 'en bruur was boas Roelfsen, dan zweeg ik; moar a'j mien zoo vraagt en zoo dringt, dan was 't de vrindschap smoren a'k oe geen uutsluutsel gaf. 'k Liep er doagen mee rond; en 't mot er nou uut, in zien eigen belang.”

En Roelfsen vernam, wat ie allang had geroajen, moar nooit van gesproken had.

Dorus had ien 't schuurke 'en dink geknutseld, 'en soort van hakselsnijer, woar ie wonder verwachting van had en die — alsochon 't niet veul zoaks kos wêzen — met noam en schrift noar de Toonstelling zou.

— „Noar de Toonstelling! Wel Heere bewoar ons!?” had Roelfsen geroepen. — Moar zeker, Thom kos gerust wêzen; voader Roelfsen zou niet verroajen dat Thom uut bestwil gesproken had.

— „'k Weet niet boas, of 't wel striekt meer neudig is da'j 't spulleke tegenhoudt,” had Thom nog ten letste gezeid: „went zie, van nacht met die weind,

zin twee drie pannen uut 't dak op 't dink gevallen, en 't zag er van mergen beroojelik uut."

Ja, zelfs bij klaarlichte dag is 't schemerig licht in Dorus' geheime werkplaats. Nu echter komt er een helle straal van boven, door een breuk in het lage dak.

Op een hakblok gezeten, den elleboog op de knie, en de vuist aan 't hoofd, tuurt Dorus reeds sinds geruimen tijd op de verwoesting die 'en onneuzele weind in 't losse dak, hier op zien warkstuk gemoakt het.

Noa den zuuten oavend ien 't moanlicht, was ie zoo tevrêje goan sloapen, en zoo zoalig had ie gedreumd: Janna gaf hum 'en eerepries en — 'en kus, zóo hard dat ie d'r wakker van schrok. — Toen, nee, toen het ie geen sturm of zelfs geen wiend vernomen. Moar Thom het óok wakker gelegen, en Thom het gezeid, dat ie duudlik 'et loeien van den sturm het geheurd.

— En doar liggen die pannen d'r noast en d'r op! — A'j 't niet zag, dan zou j' niet geleuven dat zu'k spul zoo krachtig kos neersloan: Twee stukken uut den bak asof 'en minsenhand met den beitel 't er uut stiet; en, 't rad stik oan twee; zelfs 't iezer gebogen asof 'en hoamer 't gezwiept had.

Dorus Roelfsen vergeet dat het uur verstreek waarin hij bij zijn vader aan den arbeid moet zijn. Nú denkt hij er aan. — Alêvel wat roakt hum die warkploats! Wat roakt hum 'et doagliks eenerlei van voaders hand-

wark! En — woarum bonst hum toch ielkreis 't hart as ie oan voader denkt? Thom het de sturm geheurd. Moar as Thom 'em niet geheurd, of 't zich ien den sloap moar verbeild had! — O God, as 't woar kos wêzen dat 'en minsenhand met veurdacht 'et stuk verminkte, woar hie doagen en nachten op zon, en zoo bloejig oan warkte!

— Voader!? — Nee, wie sprêkt er van voader? — Moar toch, as Thom de weind niet geheurd had, zou 't dan onmeugelik wêzen? — Aldat ie er nooit van sprak, voader wist dat er in vrijtied ien 't schuurke gewarkt wier, joa, ens zelfs het ie 't smeejen van 't hakmes ien de warkploats gezien.

— Alêvel, as 'en voader — hoe dwoas ook — zoo'n arbeid te keer wou, dan zou ie den dag, en de deur wel gebrûken; dan zou ie toch niet as 'en dief ien den nacht deur 't dak komme brêken, um zoo'n wark en de lust van z'n kiend te verdarven!

— „O God, as 't woar was!” zoo trilt nu Dorus' stem overluid; en de vuist klemt zich vaster. — Moar, Thom het de wiend geheurd! Welzeker hie het 'et gezeid: 'En sturm van geweld!

Eensklaps sprong Dorus overeind. Er was op de deur geklopt.

Dorus begreep 'et: 't Is wel 'en half uur noa schoft-tied. Voader zuukt 'em! — Goed! vierkant zal ie hum ien de oogen zien, en vroagen, of dát, die schending

dóar, 'et wark is van God, of wel van 'en mins.

Heur, nóg starker geklop.

— „Joa voader, ik kom!” De deur grundelt ie open; en:

— „God Janna, bin gij 'et!”

Joa, 't liefken ze was 'et!

O lachend snuutje, doar lei ze in zien erms; nou klopte heur hartje gejoagd oan zien borst; nou rustten heur lipkes zoo zuut op de zien't. O, hoe kos ie't vergêten: wat geen vrind mee kan droagen, dat droagt er de Liefde!

— „Het Thom 't oe gezeid, mooi snuutje, mien Janna?”

— „Thom? Nee Dorus; en 'k gleuf zelfs niet dat hie 't kan weten. Moar ie, ie heurde dan al dat Leendert...?”

— „Watblief!?” — 't Most 'en misverstand wêzen.

— „Kiek Janna, dóar, dát het de nacht gedoan! Mien wark; mien vinding!”

Janna's mooi oogen zwonken noar 't punt dat Dorus heur oanwees:

— „Kapot! Ei, da's spietig. Ge hadt er zoo'n oarigheid in.”

Goddank! Ze vuult 'et!

— „Janna, nooit he'k geschreid as bij moeders graf; moar nou, as 't bloed weer vervloeit dat ielkreis noar 't heufd vlamt, dan worden de oogléjen zwoar en dringt er 'en troan noar de oog'.”

— „Mot toch niet kienderachtig wêzen Dorus. Wie 'en breistêk loat vallen die roapt 'em weer op. 't Is êvel goed da'k nou weet wát oe in huus het gehouwen. 'k Had vast op oe komst bij voader gerêkend; en, da'k toch hier kwiem, 't is wel 't bewies dat ie mien bovenste bint. 'k Heb oe wat moois, wat meer as oarigs te zeggen. 't Zal oe heelegoar opfleuren. Roaje, wat is 'et?’

— „Wat oarigs? Mien opfleuren?’” zegt Dorus verstrooid, terwijl hij op zijn werktuig tuurt. — Straks het Janna gezeid: Wie 'en breistêk loat vallen die roapt 'm weer op! — Weer oproapen! Hoe zou 't meuglik wêzen! — Al den volgenden mergen heel vroeg mot alles op die Toonstelling bezurgd zin; en de dag, die hum nauw veur 'en darde toekumt, wat was ie tegen 'en arbeid zoo bitter en groot!

Luuster, Janna proat. — Grooter eer en fleur kos heur nooit weervoaren... — Waffer eer? — Heur dan:

— „En a'j bedenkt Dorus, dat ikke precies zoo dicht bij den prins zal stoan, a'k nou hier bij ou stoai.”

— „Bij den prins? 'k Weet niet Janna, hoe d'aj oan 'en prins kumt?’

— „Nou Dorus, a'j doof bint! 'k Zei oe toch da'k den prins zal begroeten as ie op de Toonstelling kumt.”

— As de prins op de Toonstelling kumt! — Dus zou 'et dan toch woar wêzen dat de prins noar hier kommen zal, denkt Dorus: En as de hakselsnijer op

de Toonstelling gewêst was, dan zou ook 'en vorst uut 't huus van Oranje hum beschouwd hebben; dan zou die prins misschien noar den moaker hebben gevraagd, um de warking te beoordeilen; dan zou die prins hum misschien 'en hand gegeven en...

— „Watblief Janna? — Joa, joa, m'n liefke,” herneemt Dorus met verruiming: „ik weet 'et; 't was den toeleg da'k van mergen oan oe ouwers huus zou kommen; alêvel ik kon toch voader 'et stuk niet toonen. Moar nou, zoo gauw as et kloar is, dán kom ik um 't joa te vroagen. Och Janna, ik was zoo mistroostig; moar gij m'n liefke, ge hebt mien heelegoar opgefleurd.” Met vuur: „As 'en stêk is gevallen dan roap ie 'em op! Dank hartje, veur 't woord. Joa 'k mot oan den arbeid. — Heb ik geen dag, ik heb er mien nacht toch vrij. Nôu Janna, mo'j' goan; moar nóg ens: As 't wark is hersteld en bezurgd, dan sprêk ik met voader en vraag um oe hand, en druk m'n dierke nog vaster oan 't hart. Dan, dán zal 't 'en leventje zin. Moar, ge begriep 'et: nów he'k geen menuut te verliezen. Tot weerziens; ik mot oan 'et wark.”

En de letste kus was hoastig gewêst.

Met de oogen naar den grond, keerde Janna huiswaarts. Toen ze van het achterpad op den dorpsweg kwam, toen trad haar van den waaikant een bekende terzij.

— „'En wandeling gedoan?” vroeg Thom met 'en

soort van bedrukking: „Zou’k oe alêvel meuge fillesisteeren Janna?”

— „Woarmee?”

Thom wees in de richting van ’t schuurtje; en zei weer: — „Joa, ’t zou wel schand wêzen a’k de liefste niet oan den beste gost.

— „’k Weet niet wa’j’ gekketoal proat!”

— „Gekketoal! ’t Heele darp zeit da’j met Dorus...”

— „’t Heele darp is zoo wies as Soalemons kat!”

— „Doar hei’j geliek in Janna; alevel ge weet ’et, Dorus is m’n vrind, en van hum he’k geheurd dat ie oe giester oavend gevraagd het. Moar... of gij joa hebt gezeid...! ’k Docht bij m’n eiges: ’t zal te bezien stoen.”

— „Te bezien stoen! Woarum?”

— „Dat ’r ’en bêter mins ien ’t heele land is, dat geleuf ik niet; moar ’t is bekend, dat wie te straf noar eigen wark ziet, geen oog meer veur Gods wonderen het.”

— „Gods wonderen! Wat mein ie doarmee?”

— „Hei’j nooit ien ’t spiegel gezien?”

— „Noe, joa; ik weet niet wa’j proat.”

— Luuster Janna: Ens, ien de mallemeulen he’k oe gezeid, da’k twee joar van m’n lêven gaf veur één lonkske uut oe vrindelik oog; moar náu zeg ik: a’k met beije been’ ien ’t helse vuur lei, en oe alleen moar oankieken mocht, dan zou ’k nóg ’en loflied zingen; ziedér!”

— „Zukke proatjes doar hou ik niet van. ’t Is God gelasterd!”

— „Och, loat 'et dan niet gezeid zin Janna. — Zie, 't mooiste, 't liefste bin gij op de wereld; en — a'k toch weet da'j veur mien niet beschoren bint, dan gun ik oe zeker oan den besten vrind die er lêft. Joa, wat ik ook spreken mocht, ik weet 'et: veur ou zal ie deur de vlammen goan; veur ou smiet ie z'n wark, z'n geknutsel ien 't vuur. Z'n eer, z'n glorie bin gij. Noe, was 'et ook anders, hie zou oe niet weerd zin.”

— Z'n eer, z'n glorie bin gij. Veur ou smiet ie z'n geknutsel ien 't vuur! — Dát klonk as de toal van 'en vrind. Alêvel Janna had 'et anders gemarkt.

Toen ze een oogenblik later alleen langs het kerkhof naar huis ging — toen scheen 't hoar asof 't moanlicht van giester 'en kloarlichte dag was gewêst, en de heldere zon van deez middag 'en schiemrige oavend is:

— Niewoar, Dorus was niet gekomen; z'n eigen voader had ie nog van niks-niet gesproken; en as zij 't dan woagt en hum angstig opzuukt, um toch heur eer en vreugd 'et erst oan zien borst te genieten, dan — dán het ie bijkans geen oogen veur hoar, moar — 'en troan glimt in zien oog um zoo'n dink, zoo'n onneuzel verzinsel! — 't Is woar, denkt Janna voort: 't is niet oarig a'j zoo'n moaksel overstuur ziet; moar op de kortegesoatie leerde domenei de spreuk: „Wat God doet is welgedoan!” 't Was misschien um Dorus te leeren

dat ie met al die prakkeziersels glad van de wies is. — Wonder, dat ie zoo bot bleef bij 't heuren wat eer mien te beurt viel! — 'En ander in Dorus' ploats zou mien hebben oangekeken, um de wardiering. Moar niks! zelfs geen woord!

Janna's oog viel in 't voorbijgaan op een wilde klaproos, die hel fonkelde tegen 't wit van éen der kerkhofposten.

Êfkes zag ze rond; en toen: Ruts, de klaproos was geplukt. — Van prakkeziersels gesproken: A'j zoo'n blom op de wang of de lippen fien wreef, dan leek 't zoo natuurluk. — 'En mins had z'n doagen niewoar! En dan op den dag van zoo'n prins, as't dán is neudig was! Moar.... As de prins heur bij geval langs de kin streek? — Nee, 't gaf niet af. Alêvel, langs de kin strieken? Welzeker, as prinsen dat doen da's vereering. 'En ander, die zou d'r van lusten! — Jong, en as de prins 's oavends ook ien den hof van de Roskam bij 't meziek en den dans kwiem! — Jong!

— „Mooi weer Janna!” roept een bekende: „Gelacht zoo vrooluk.”

— „Ikke! Noe joa, 'k gleuf da'k er okkoasie toe heb.”

Dienzelfden dag omstreeks zeven uren stapte Janna vaders woning uit. Peters en moeder Steyntje deden

haar uitgeleide tot achter de zonneblommen bij 't kleine zomerprieel dat krek oan den weg lag.

— „Ge zult Huibert-nêf veural de complemente doen Janna;” zei Peters: „En zeg hum da'k geen mins te kort wil, moar dat mien schoap' — al mochten ze minder op 't oog wêzen, honderdmoal bêter d'r Engels sprêken — van vet en van vacht — as eenig schoap ien de Bêtuw.”

— „En Janna, zeg 'em dat 's minsen oordeil rechtveerdig mot zin, krek as 't oordeil Gods;” zei moeder: „Zurg veural da'j de parziks niet knutst; en, wacht, den deze met 't kleurke 'en bietje noar-boven, went 't oog wil óok wat; — doar weet ie van mee te proaten, nieuwar.”

Janna was in 't Zundagse pak, en dee nou 't mandje onder 'et mooie vurschoot.

— „G'endag!” zei ze, en hoastig trooi ze toen vort.

— „Zeg nog oan Huibert, da'k 'em vast op de slacht hoop te zien, en da'k óok nog 'en kertierke rooje wien ien de vleutkelder heb...”

Janna hoorde 't niet meer. En ook — heel van verre zag ze Leendert van Huibert-nêf ien den bongerd op heur toestappen.

— Dát was oarigheid: Straks bij heur gekomen, moakte ie met 'en vrindelikheidje rechts-umkeert, en liep met heur mee. Welzeker, hie was krek gestuurd um Janna te hoalen. Zuster Nela, en Driekske van

boer Woesting, ze zoaten al meer as 'en kertier met de koffie paroot.

— „Moar zeker,” zei Leendert: „wa'j mot achten dat loat zich wachten.” En dan, nóg ens, dat ie niet zwiegen kos zooas Janna siends de joaren dat ie heur niet zag, was veranderd. Mooier snuutje — joa zelfs nou ze bloosde — was er vast niet in 't heele land — alschoon Leendert hoar toch 'en pestuurke kos toonen, woar zeker 'en prins óók den hoed veur afnemen zou.

— Wa'n oarige vrindelikke jong toch die Leendert; denkt Janna: zoo'n fors moar toch zoo'n olik gezicht; zien hand — toen ie heur 'en hand gaf — vuulde lang zoo grof niet as Dorus' hand. Leendert zag heur ielkreis oan as ie sprak; ... dat dee Dorus ook niet; en ...

— „Ei, wa'k zeggen wou; van 'en prins gesproken Leendert; ie weet niet bij waffer noam da'j zoo'n grootheid betieteleeren mot?”

— „'En prins? — Hoogheid — Majesteit; welzeker U Majesteit.”

— „Krek Moajesteit,” zei Janna,” en ze knikte ien gedachten met 't bovenlief, en nóg ens, met 'en glimpke zei ze: „Prins-Moajesteit!”

Weinige seconden later betreden Janna en Leendert den drempel der hoeve 't Hemelrijk.

't Was Janna arg vreemd dat ze, zoo lachend en luchtig veur 't erst weer op dat arf kwiem, alschoon

ze dien eigen mergen nog zwoer dat ze 't nooit met den voet meer beruuren zou. Niewoar, van erm en ongezien, was ze zoo met 'en zwonk, ien eere en oanzien gekommen. 't Scheen heur asof de deur van 't Hemelrijk verrechtig 'en hemelpoort was, zoo hoog en zoo ruim.

En Janna zei nou dat 't heur plezier zou wêzen as ze Huibert-nêf êfkes kos te woord stoon. Ze most hum van voader en moeder deez parziks geven, en...

Moar van Huibert-nêf sprêken en parziks geven, zou niks ienkommen. De deur boven 't kelderluuk ien 'et veurhuus goeng al open; en 'en poar fleurige snuutjes, de eene bruin, — zoo'n bietje noar den kastanje-kant — en de andere blond, ze stingen doar boven, en riepen: „Zoo Janna bi'j doar? Ei, kom moar gauw hier!”

En Leendert riep ook wat; en de meiskes doar boven alweer wat. En Janna, ze wiest niet woar 't mandje met de parziks zoo gauw gebleven was. Met 'en stut ien de leinden vloog ze de trappen van 't kelderluuk noar 't kâmerken op. En toen, — toen zag ze de deur dicht smieten; en de meiskes d'r tegenoan, — went Leendert wou d'r mee iendringen. Nóg 'ens open; nog 'ens dicht; en nou — Nela drêjde de sleutel um: Mis was 'et, ei! — Leendert kos wandelen goan.

Janna begreep 'et: Dat Leendert zoo gedrongen had 't was um hoar. — Of 't spietig was? — Och, bêter jong as Dorus, was er zeker niet. Boven al 't jong-

volk had ze hum lief. Moar, wa'j niet kos tegenspreken, 't was da'j van Leendert toch meer zoo ongezoekt is 'en oarig woord heurde, — 'en woord dat êvel geen geld kost. — 't Zou zeker arg spietig veur Leendert wêzen as ie 't nou op hóar had veurzien. Noe, hie mocht zich troosten, went, of Dorus dan ook z'n hakselsnijer boven hóar stelt, Janna zal 't bewiezen dat ze hum trouw blijft, heur lêven lang.

Terwijl Janna 't stroohoedje afzette, en 't kleedoazie veur 't spiegel wat terdeeg brocht, was heur dat letste as 'en vlucht deur 't heufd gekoan.

De drie boerinnetjes zitten nu om de ouderwetsche eikenhouten tafel, die met zwart uitgetand leer is bekleed.

Nela met het groote koffieblad voor zich, laat het bruine vocht uit de hooge zilveren kan driftig in de porseleinen pronkköpkes vloeien, en met den zilveren schepper — lêpelt ze room in de koffie met zuut:

— „Asteblijf!”

— „Dank oe;” zegt Janna: „Enne... de Road van de Toonstelling het mien zoo met oe verkoren!”

— „Da's te zeggen, de Road! 'k Geleuf dat 'et 'en addee van burgemeister Janssen was; en voader zei tegen hum, toen ie d'r over sprak: Goed, Nela ku'j kriegen, moar as 't er drie zulle zin, dan mowwe Janna niet passieren. — Hei'j wel sukker genug?”

Janna had sukker genug.

Met 'en snuuperig lachske en bloazend in heur koffie zegt blonde Driekske:

— „Gelluu hadt hoaken en oogen, niewoar?”

— „Hoaken en oogen! 'k Zou niet weten woarum;” antwoordt Nela: „D'r kwiem wat distansie; niewoar?”

— „Joa krek, d'r kwiem wat distansie,” zegt Janna. Goeje God, wa'n spitse neus had die Nela. A'j 'em in lang niet gezien hadt, dan viel ie d'r over.

— „Voader zei: met zoo'n feest, motten alle scharpe punten d'r af;” hernam Nela.

— Dat zou niet kwoad wêzen; denkt Janna, met 't oog op dien neus.

— „En doarum,” vervolgde het ondeugende — toch wel fleurige nichtje: „doarum zei ik: Best! Leendert zal ze verzuuken; en we doen asof er van distansie geen sproak kos wêzen. — Toe, neem 'en sneetje Dêventer-koek; z'is niet van de karmis, moar heel echt uut stad.”

-- „Dank oe!”

— We zouwen over 't kleedoazie proaten, niewoar? Dorus zei dat 't 'en bietje stadsig most wêzen.”

— „Dorus!! Wat Dorus!!” riepen de twee tegelijk, en lachten en griensden, en brendden zich hoast oan de koffie.

Janna zat toevallig tegenover 't spiegel, en zag dat ze nou den klapreus niet neudig had.

— „'k Meinde Leendert,” sprak ze zoo'n bietje verlêgen.

— „Dorus! Joawel!” roept Nela: „Woar 't hart van vol is, doar lupt de mond van over. Nou, ik zeg 'en smid is nog zoo slecht niet, as er moar zeep en woater ien de wereld blijft.”

Janna kreeg 'et te kwoad:

— „'k Geleuf dat 'en mins zich toch wel versprêken kan;” zegt ze: „'k weet zooveul van Dorus as gij!”

Toen 't 'en bietje loater was, gluijnde Janna heele-goar. Wat al gekheid was er — nóa dat ze 't alles ontkende — van Dorus geproat: van z'n smids henjes; van z'n gesoes; van z'n dwoas geknutsel; joa van 'en iezeren kooi die ie geprakkesierd had um er mettertied z'n vrouw ien te bewoaren. — Ielkreis had Janna wille sprêken, moar ook ielkreis was er 'en prop ien d'r kêl. Joa, as ien 'en oven gluijt ze, went, toevallig het ze ien 't spiegel gezien dat ze óók lachte toen d'r gezeid was, dat Dorus zelfs 't mooiste snuutje toch altied veul minder as Thom, z'n ros-loensen vrind, zou achten, en, dat ie hoar zeker ien 't vuur zou loaten as ie — al was 't moar 'en gluijnde spieker d'r uuthoalen most.

— Goddank, 't gelach was veurbij.

— Nela het de groote Engelse lamp opgestoken. 't Licht schient de drie meiskes vlak ien 't geloat. Ze proaten over 't kleedoazie.

— „Moeder zei dat oranjelient over 't gemoed, en ook op de muts niet kwoad zou wêzen;” zegt Driekske,

die wel veel heeft gelachen maar nog weinig gepraat.

— „Joa, zoo'n heel klein strikske op de borst, dát kan wel,” zegt Nela: „moar 'k zal oe verzuuken te zurgen dawwe geen sierkronen veur de tabaksplant worden! Ons eiges met verguld- en sits papier te behangen, dóar zou 'k veur bedanken.”

Dát was Janna heelegoar 'ens.

— „Nee, 'k heb 'et stuk al met Jans de nêjster besproken; en zij roajde, dawwe as de bruuds van de modeploaten moste wezen. Ze had nog krek zoo'n ploot in huus.” Nela haalde een oude modeplaat onder het koffieblad te voorschijn: „Zie, hier he'k 'em. — Die lange falie over 't heufd koste we wegloaten, zei Jans, moar anders was 't krek noar beheuren.”

— „Heelegoar ien 't wit! Wat zullen de Bartels en Hoakvelds wel zeggen!” riep Driekske.

— „En wat kan 't proaten ons schêlen!” zei Nela: „we doen't zooas beheurlik is, en — met z'n drieën! Voader en Leendert, die ook van de Commissie zin, zeien dat we in ielk geval krek allins moste wêzen; de versiersels die loat ik berusten; moar anders allins: wit van kleedoazie; wit van schoen', krek as de ploot. Voorders: blauw lienten strikskes op 't gemoed; blootsheufds; de hoaren deur Van Wels uut Oarem ien 'en bussel gedrejd; wit glaszieden handschoenen oan, en voorts 'en neusdoek van geborduurd ien de hand.”

't Wier Janna hoast te machtig. Ze keek met 'en

geffliker ien 't oog da'j 't heele witte gewoad d'r ien blinken zag. — Joa, joa! ze had zich eiges gezien, in al de proal en pracht van 'en bruid ien stad; ien al de glans van zoo'n . . . modeploat!

En — as Nela's eigen bruur het gezeid, dat ze nóg de kroon van 't darp zou wêzen, aldat hoar kôpke uut 'en mêlzak gluurde; en as ze zelf ook vuulde dat ze die andere twee — wat 't oanschien betrof — wel moaken en brêken kos, noe, hoe zou ze met zoo'n kleedoazie niet veurstoan en blinken in ieders oog!

Moar luuster, Nela sprekt wiejer:

— Wat 'et kloarkommen van 't goed betrof, dat zou geen zwoarigheid wêzen, zeit ze. Ien stad was 't zelfs in vier en twintig uren geknipt en oan 't lief. De kosten zouwen, volgens Jans, veur ielk, zoo'n dikke vief-tig kommen: „En wat de versiersels belangt,” joeg Nela voort: „gij Driekske, kunt oe goud met de grenoatjes best gebruuken; en ikke, ik bin kloar met de dyaman-ten boot en de oorbellekes van moeders verstarf. Wat ou betreft Janna, oe voader mot moar is goed over de brug kommen. Alêvel gjij zult road wêten, niewoar?”

En Janna, ze vuulde 't op ens dat hoat de toeleg van Nela was. De brug die ze bouwde most veur 't erme Petershuus te hoog worden. Over zôo'n brug kwiem voader nooit; nooit van z'n lêven! Zie, wa'n neus; 'en neus as 'en noald!

Alêvel Janna zou „road wêten”. Joa road wêten, ze-

ker, al kwiem de brug tot oan den hemel. De erste zal ze wêzen veur 't heele darp en veur t'huus van Oranje!

Toen Janna een goed kwartier later het Hemelrijk verliet, zie, toen was de vroolijke Leendert haar weer terzij gekomen. — Hie had, zoo zeidie, noar 't opkomen van de moan stoan wachten, um er z'n liefke in te zien. Nou Janna êvel deur den duusteren bongerd noar huus most, nou zou ie 't liefke en de moan moar 'en ummezienje in de stêk loaten, en Janna veilig over 't vonder noar huus helpen.

't Was erg vrindelik! Op 't vonder hiew Leendert hoar zóo muujzaam oan den erm vast, dat 'en ander — met gekkigheid ien 't heufd — allicht 'en achterdocht zou gevat hebben. Moar met gekkigheid het Janna zich nooit afgegeven; en ook: Dorus is heur lieve, heur beste jong!

'k Weet niet wat Janna op dat smalle vonder — toen Leendert heur vasthiew — nog meer deur 't heufd vloog.

— Vieftig gulden veur 't pak! En nog de versiering! — Ze zag voader zooas ie den letsten merktdag op moeder roasde umdat ze, tegen die Toonstelling, voaders hoed veur zes stuuvers had loate opstriecken, en veur zich zelf en Janna — ook um de Toonstelling — ielk 'en poar katoenen handschoenen had gekocht. — Ze zag Dorus, as ie heur toelonkt en drukt oan 'et hart; moar ook, ze heurt wat ie giester oavend nog zei eer

ie vortging: as 't geheim wier bekroond en Janna 't verkoos, dan kos ze goud en zied droagen zoo goed as de riekste boerin! — As 't geheim wier bekroond!

— Nou dat ko'j op de vingers noarekenen: zoo'n lomp stuk wark van 'en boerensmid zou uutblinken boven 't groot fabrikoat! Moar al zou 't zoo wêzen, Dorus' riekdom van straks, kos nou niet boaten; en... was 't niet of Onze Lieve Heer hoar toefluusterde: Janna, wie oe zoo over 't vonder helpt, zal 't oe ook gerust over de brug doen.

— Moar nee, nee, Janna schrok van dat woord. Zou ze Leendert um geld veur 't kleedoazie oanspreken; zou ze zich zoo verloagen tegen hum, den rieken boerenzeun, die heur zoo hoog stelt en bovenst vereert!

— En alêvel, nou Leendert mee oan voaders woonhuus is gekomen, en wel gern zou binnengoan as ie niet ien den Toonstellingsroad most wezen, nou ie heur hand vat en 'en oogenblik vasthoudt asof ie nog wat mooiers wou zeggen as 't geen ie al zoo dukkels gezeid had; toen ie heur êfkes heel zacht ien den erm kneep, en zei, dat 'en nef van 'en nicht toch zeker wel wat pretendieren mocht, toen — ofschoon Janna de hand met forsie terugtrok, toen had ze ook 't begriep dat eigen fremilie toch de noaste tot hulp blijft. — Welzeker ze zou!... Kom, kordoat!

— „Leendert, heur is...”

— „Ei wat prinseske?”

— Prinseske! — Lieve Heer! en um vieftig gulden zou 't prinseske hum vroagen! — Nee, nee! Vort! ze zal wel road weten; en — die hand mot ie losloaten, went Dorus, den goeje, het ze lief; joa hum, en geen ander:

— „Wät ik zeggen wou Leendert Ge mot oe moar niks ien 't heufd hoalen, went Dorus van den smid Noe, g'en oavend. — Ik dank oe!”

Toen Janna al in huis was, keek Leendert nog 'en ummezienje noar de deur.

— Ge mot oe moar niks ien 't heufd hoalen! — Watblief!? Had ie zich dan al zóo doen verstoan? Had ie 't lief köpke, dat ielken oavend uut de Neer-Bêtuw, op 't eigen uur noar de moan zou kieken, dan nou al verroajen!? — Veurzichtig Leendert; zoo moant ie zich eiges: Veurzichtig; 't hart is as zwam, en 'en vonk die 'j niet dooft, kan 't al heel gauw verteeren!

Toen Leendert door den boomgaard terugging, toen zag ie, langs de duustere stammen, boven 't dauw-grauwe weiveld, 'en rosse stroal; en 'en ummezienje loater, kreeg de dauw 'en zulver en goudachtig woas, en de groote rooje moan kwiem stoatig noar boven. Zutjes-oan klom ze al hooger, en wier al blanker en kleiner. Toen ze nog rood was, zag Leendert ook rood. Hie had weer oan Janna gedocht: Mooi prachtig snuutje! Eén kus van heur lipkes! — Moar nee, nee, nee! — Kiek, al hooger klom de moan, en al blan-

ker wier ze; en zie, — 't was den afsproak — Leendert plooit den mond noar boven, noar 't ronde moan-gezicht, en met 'en zwonk van de hand zeit ie muujzoam: „Nacht liefke, sloap wel!”

Janna kan niet slapen. — As ze de oogen dicht had dan spoekten heur de vieftig guldens van 't kleedoazie en de versiersels met allerlei andere dinger gestoadig deur 't heufd. — 't Was oakelik zooas ze die guldens ielkreis zag tuulen over de toafel — hard, harder, as roazend ien 't rond; en, as ze de hand d'r noar uutstak, dan vloogen ze, met 'en vlocht, van de toafel op den steenen vloer, ien 'en slier, as 'en zulveren slang; en de slang zat dan gunds ien den duusteren hoek op de punt van zien steert, en siste heur toe, dat ze schrok -- wakker schrok, alshoon ze niet het gesloopen.

— Kiek, doar viel 'en dyamanten kruus uut de locht. Jong, jong, wat blonk 'et vol pracht!

Luuster: En bietje noa hoar t'huuskomst, toen ze nog êfkes noar buuten gong, was Thom — heel toevallig — veurbij gegoan. Hie had heur nog toegesproken, en weer alles ten beste van Dorus geproat; zoo goed en zoo trouw as ie was. Moar toch -- had Thom ook ten letste gezeid: Al was Dorus' hart ook van goud, nooit zal ie 't woare begriep van de liefde krie-

gen; en veural niet, wat 'en reuske as Janna — de pronk van de Bêtuw, met recht en met reden verwachten kan.

Zie, zóo had Thom gesproken, heel goeijig en wóar, en ook, zonder kunsten of gekkigheid. En toen, -- Janna weet zelf niet hoe 't kwiem — toen het ze oan Thom verroajen wat ze oan Leendert niet zeggen kos, en oan Dorus niet zeggen zou willen.

En Thom had met den voet ien 't kleizand geschreven, en strak gekeken.

En loater, toen het ie van geld en van 'en dyamanten kruus gesproken, dat van smid Roelfsens vrouw veur Dorus ien 't kammenet wier bewoard. — Joa, hie kos en hie zou 'et oan Dorus goan vroagen En — weg was ie gewêst.

Dat Thom zou sloagen en nog den eigen oavend weerum kommen, Janna gleufde 'et niet. Moar — nou ziet ze dat kruus. 't Is Thom — Dorus' vrind — die 't in de hand houdt. En 't kruus wordt al grooter; wonder groot; en 't bovenst dyamant schittert met 'en lichtstroal ien 't rond; en as ze tuurt dan wordt 'et kruus zoo zuutjes oan ... zwart, heelegoar zwart; en zie, ... 't is den Heere Jezus die hoar oankiekt van 't kruus, en Nou schrok ze toch doanig wakker, alshoon ze nee, weer niet gesloopen had.

Een oogenblik later was Janna het bed uit.

— Of dat 'en bestierink was gewêst!? 't Letste ge-

zicht het hoar op 'en ienval gebrocht, went Thom zou heur toch niet helpen; dát weet ze:

— Oan 't karkboek van grootmoeder Peters, [dat voader heur bij 't erste nachtmoal gaf, zitten twee zwoar gouwe klampen. — Ens zei domenei dat de woare godsdienst niet besting ien de proal van priester of kark, ien sieroad van zulver en goud, zoomin veur tooiing van kruusbeeld of altoar, as van proalerij met kostlik metoal oan 't woord van God. De tooi mocht veur de wereld wêzen, zoo zeidie: veur den godsdienst was ie 't niet.

Janna's kâmerke is blank verlicht deur de moan. Met grootmoeders biebel steet ze bij 't roam.

— 't Most wel veur zestig gulden oan goud wêzen, had voader gezeid. — Moar 't zal lillik stoen as die klampen d'r af zin; en ook, 't zou 'en moet op den umslag wêzen. Alêvel 't kos gereparierd worden; en, niewoar, ien 't oog van God is 'en biebel zonder klampen veul mooier as met 'en pronk van goud.

— Wacht! met de punt van heur tornmes zal ze prebieren die pinnekes los te kriegen. — 't Is oarig, nou die kleine sterrekes ien 't goud heur ien 't oog blinken, nou kiekte ze hoastig noar de deur. — Onneuzel! ze duut toch geen kwoad. 't Is heur eigen goed.

Nog harder drukt ze; moar, 't mes schampt af met 'en kras.

— Wonder dat ze dóar zoo van schrok. Joa as ze 't

verstand gebrúukt, dan was 't arg kienderachtig! — Alêvel nou 't moanlicht weer flikkert ien de sterrekkes van 't zwoare beslag, nou is 't heur krek asof 't nog de Zundagmergen is dat ze veur 't erst, met 't boek ien den schoot, oan 't nachtmoal zat. 't Stukske brood het heur geplekt ien den mond, en heur hand het getrild toen ze den zwoaren beker most oavatten; en wat domenei sprak, doar het ze niks van geheard; moar met 't oog noar umlêg, het ze diezelfde sterrekkes zien blinken, en, — toen het ze de mus' en de spreeuw' buuten de kark heuren tjilpen van geweld, went alles d'r binnen was nou stil as ien 't graf. En wat die sterrekkes blonken, joa, dát weet ze nog goed. Op de veurste bladzij stond 'et te lêzen:

»'t Liefde-woord van God geschonken,
Ook in 't hart met goud beklonken.”

— En zou ze Gods woord dan berooven veur eigen glorie en proal!? Nee, nee! Grootmoeders karkboek — 'en sieroad van bêtere doagen — zou ze ien eere bewoaren. En Janna streek met de vlakke hand over den meschramp op 't binnenstuk, en sloot toen de klampen.

Nou tuurt ze op 't buutenwark. Tussen de sterrekkes ien 't goud woaren bluumpkes geteikend; en 'en troan blonk heur ien 't prachtig blauw oog: 't Was toch arg, en 'en roadsel niewoar, dat 'en blom — 'en roos en 'en lelie, zooas in dien eigensten biebel sting, —

deur God zoo mooi en zoo kleurig woaren getooid, en, dat 'et mooiste boerenkiend, die 't reuske van 't darp wier genuumd, nog minder as 'en onneuzele blom ien den hof is, en zelfs geen tooi of versiering kan kriegen! — Bidden? — Nee, Janna gleuft niet dat 'et helpen zal. — Alêvel, umdat ze 't karkboek niet schond; en ... as Thom dan toch 't kruus liet blinken en met de gouwe tientjes rammelde hoog ien de locht Wie weet!

't Mooie köpke had driemoal geknikkebold. Op den stoel veur 't roam was ze ien sloap gevallen.

Op 't oogenblik dat 'et mooiste kiend uut de Bêtuw oan Thom heur nood het gekloagd, en bij hum — den verschopte — te biecht most kommen, toen het hum 't hart gebonsd ien de kêl.

— Moar veurzichtig! De verzuuking most ie weerstoan. Erst de boan nog gevêgd en 't lokoas gewonnen!

Bij 't schuurtje aan den waaikolk gekomen, — het ie geluusterd. Zachte hoamerslagen het ie geheard. De vrind was oan 'et wark.

Thom most erst nog ens oajemhoalen. — Toen is ie binnengegoan.

Dorus zag op. 't Lampje aan den muur verlicht zijn kloeke voorhoofd, dat nu toch gefronsd is. — Bijkant den ganschen dag had ie gewarkt ien voaders smeejerij,

snakkend noar de schofturen, en — noar den oavend veural, went God was 't bekend hoe 't stuk nog gereed kwiem!

Met 'en duusteren blik kiekt Dorus noar de deur. Hie wist dat Thom zou kommen, en doarum liet ie de deur open; alêvel ielkreis docht ie oan 'en voader, die — veur 't oog as gewoon — toch niks te goed is um 't wark van z'n kiend te verdarven.

O, Dorus geleuft 'et nou zeker, 't was voader die 't dee. Geen lêvende ziel het den sturm 's nachts geheurd. — Thom, joa, Thom alleen. Um voader te spoaren misschien.

— Zie, doar was ie, den beste!

Toen Dorus zag dat 'et de vrind was, toen hief ie den hoamer weer; went vortmoaken mot ie, alshoon 't ook lapwerk zal bliiven.

— „Janna gesproken?”

— „Welzeker; de groeten weerum.”

— „En?”

— „En . . . dat 't goed was.”

— „Goed!?”

— „Joa, goed of niet goed. . . . Wát zal ik oe zeggen!”

— „'k Docht wel Thom, dat 't heur verdrietig zou moaken. 't Treft ook zoo kwoad as 't kon. 'k Wou hoar, en geen mins — zelfs ou niet van 'en joawoord sprêken eer ik heelegoar kloar was; en zie, nou 'k hoar giesteren vroeg . . .”

— „Wil ik oe wat zeggen Dorus? 'En mins die moar één fout het, het 'en groote.”

— „Wat zou dat?”

— „Wie van Janna 'en woord ten kwoaje dorst sprêken...”

Dorus kiekt êfkes op:

— „Die zou met mien te doen kriegen!”

— „Natuurlik! èn met mien. Moar is 't óók kwoad dat Janna weet dat ze mooi is?”

— „Wat mein ie doarmee?”

— „Ik mein Dorus, da'j geen koek mot verliezen a'j ze eiges wilt êten. Luuster: met die prinsenbegroeting hebben ze Janna 't heufd doen drêjen. Zie Dorus, ze had op ou gerêkend, veur bijstand en versiering; maar nou gij geen tied hadt um er over te sprêken, en hoar van mergen zoo bot liet weggoan, nou most wel 'en ander...”

Dorus' oog vonkt omhoog. De hand met den hamer blijft roerloos.

— „'En ander! Wát zou hoar 'en ander!?”

— Moar Dorus most bedoard blieden. Den angst dat ie mergen niet bij teds met 't stuk kloar zou wêzen, de woeling ien 't hart dat zien voader hum 't leed had gedoan, dat miek hum wat koortsig.

— „Misschien,” hernam Thom: „was 't bêter a'k gezwegen had Dorus. Alêvel, wa'k denk dat ze ou misdoen, dat hebben ze mien misdoan.”

— „Moar wat dan, um Gods wil!”

— „Noe, bedoard! 't Was zoo arg niet. — Leendert Meermans is sedert 'en poar doag' ien 't darp. Um 't vertoon van den prins het ie Janna noar 't Hemelrijk getroond, alsoch 't met Nela kwoad bloed was ien 't letst. 't Mot doar 'en vroolikke oavend gewêst zin; went, toen ik met ou boodschap dat Janna moar wat geduld most hebben — oan 't Petershuus kwiem, toen zag ik Maar nee, nee! 't Was al wat duuster, en”

Dorus vuult dat 't bloed hum noar 't hart sloat; alêvel kienderachtig was ie nooit; den drift mot ie verwinnen:

— „En ie hebt toen gezien . . . ?”

— „A'k zeker wist da'j 't Janna niet wieten zoudt?”

— „Ik vroeg oe, wat hei'j toen gezien?”

— „Ien 't schiemerduuster zag ik heur soam den bongerd uitkommen, en Janna geleund ien Leenderts erm. 't Scheen wel asof er bij Meermans zwoar getraktierd was, went over 't vonder het Leendert heur stik gedroagen; en bij de deur, nou, doar most ie toch 't loon hebben, zeidie, en toen kuste ie hoar.”

— „Gelogen! zoo'n kiend te besmêlen!” roept Dorus.

Thom keek beduusd.

— „Ge loat iemand niet utsprêken Dorus. Wie zeit er 'en woord ten kwoaje van Janna! 't Erm kiend — alsoch ien 'en soesing, ze weerde hum af, en zei dat ie goan most.”

Er klonk een geweldige slag. Met kracht had Dorus den hamer van zich weg geslingerd.

— O God, zoo'n wicht wier te zwoar! — Wie, wie durft hum noast 't kiend van zien harsens, ook 't kiend van zien liefde verdarven! — Vort! Thom mot op zied! Den oaterlink zal ie sprêken. Met deze hand hier, zal ie hum de harsens kloven, as ie 't zou woagen nog 'ens 'en oog op zien liefke te sloan!

Alêvel Thom is Dorus' beste vrind; en Thom brengt hum tot bedoaren. Niewoar, 't was veur Janna 'en verzuuking gewêst, woar Dorus, deur 't wark dat hum dien dag, noa zoo'n joawoord! ien huus hiew, toch ook onwillens had bijgedroagen. Moar luuster, 't woord dat Thom heur ien 't oor het gesproken, dàt had heur tot troanen geruurd. Den toeleg van Leendert, ze had hum verstoan en veracht. „Trouw was ze,” zei Thom: „en trouw zou ze blieven: Zeg oan Dorus, zoo sprak ze bij 't einde: da'k zien komst en zien road wel geerne gewild had; moar nou, loat hum warken met spoed, dat 't kostelik stuk nog bij tieds wordt geleverd. — Zóo sprak ze Dorus, dus, blief nou moar rustig oan 't wark; a'j zuumt dan kwiem ie heel zeker niet kloar. Voorts, denk van oe voader geen kwoad; moar ook, denk oan den nood die Janna mien kloagde. Wat gij niet hebt, dat ku'j oe voader vroagen. Gij Dorus, gij bint er zeker de noaste wel toe.”

Toen Thom was verdwenen, goeng Dorus toch êfkes

noar buuten. De frisse oavendlocht most hum 'en oogenbik speulen langs 't gluujende heufd. Ien de richting van Janna's woon spitst ie den blik; en 't hart klopt met sloagen. Of 't Hemelrijk meuglik zien hel ook zou wêzen! Moar nee! Wês rustig Dorus; a'j toegaf oan 't koken van 't bloed, dan was 't met den arbeid verloren. Janna blijft oe toch trouw. Het ze 't niet eiges gezeid: „loat hum warken met spoed, dat 't kostelik stuk nog bij tieds wordt geleverd.”

— 't Kostelik stuk!” — Bij tieds! — En mergen, klokke zes ien de vroegte, mot alles wat meedingt op 't letste bezurgd zin! En behalve den bak mot 'et rad nog gemoakt en besmeed worden, èn, al 'et beschoadigd met vuurlak beschilderd!

— Luuster: de toren sleet negen. — Dus ook nog negen uur tied! — Negen, niks meer! — Dorus' hand drukt het kloppende hoofd. — Moar toe dan; die gloed zal bedoaren. — Zie, 't lichtje ien 't schuurke 'et roept as 'et flikkert. — Toe dan! Veur tweeën mot 'et houtwark kloar wêzen, zal ie 't rad nog bij tieds in voaders warkploats besloan.

Nou is Dorus weer binnen.

En ien de stille warkploats doar heurt de doalende nacht, bij poozen, den beitel en schoaf, of ook 'et snorrende drêjwiel; of — weer den hoamer die klinkt.

Twoalf brommende sloagen dreunt de karkklok.

— Al twoalf! En 't rad nog oan stuk!

— Wie was doar? Wie vluukt hum den ganschen tied in 't oor dat ie niet kloar kommen zal? Wie zeit hum dat zoo'n gelapt stuk wark toch niks as 'en vod zal wêzen!? — Joa kiek, 't is woar, dat hout zit niet hoaks; de bak veur de garf, leit op zied; zie, 't heele ding slingert en drêjt van hum af. — Moar nee, da's verbeelding. — En Janna en Leendert ze goan ook niet soamen doargunder over 't vonder. — En voader gluur't niet deur de reet van 't beschot. Nee, 't is alles de glujing van 't heufd. — Kom, 't oog flink geopend, de hand weer oan 't wark. 'Et stuk mot gereed! Deur 't wark zal Dorus toonen wát ie vermag — al het ie geen hand of geen kracht as zien vaoder.

En de nacht vervliegt, en 'et drêjwiel snort, en...

Twee bromt de karkklok.

— Luuster: 'en kiend schreit van verre. Nee, 't is de nachtwiend die suust ien den wilg bij de kolk... En, nog giester oavend stond ie doar buuten bij die kolk; met zien Janna; hoar kussend op 't Mei-zuut geloat. En nou!... Joa toch, ze schreit:

— „Woarum schrei ie Janna? Da's niet oarig. Zie maor, zie: 't drêjrad snort; en den beitel het geen rust. Is 't niet veur ou m'n liefke! m'n lêven!”

En Dorus' oogen zijn dolken op 't werk bij 't flikkerend kwijnende lampje. 't Was twee, en nog was 'et houtwark niet kloar. En... Drie, bromt de toren.

— Goddank! met het voltooide rad en den gebogen

ijzeren hoepel aan den arm, snelt Dorus nu de kleine werkplaats uit. 't Vuur dat hem in de aderen brandt jaagt hem voort. Joa, hie zal toch nog kloar kommen, jao! Of 't heufd ook geet bersten, zien wark zal voltooid en véur zessen bezurgd zin!

Ien den oavend is smid Roelfsen arg onrustig gewêst. Dat Dorus siends lang as dwoas het geknutseld, dat begreep, dat wist ie. — Gekheid, domheid was 't. — Alêvel te roazen met oe eenigst kiend, 't was muujte en last; en — toen Anneke nog lêfde, toen was ze toch ook zoo gek met den jong!

— Loat 'em, loat 'em! had ie nog 's mergens gedocht: as Dorus gewoon zien plicht duut, ien Gods naam, dan loat 'em!

Moar t'oavend is smid Roelfsen onrustig geworden. Dorus had den heelen dag bij 't wark niet gesproken. 's Middags oan toafel het ie geen spier gegêten! En siends den oavend, ... a'j zoo'n kiend dan niet ziet, en noar zoo'n schuurke niet goan wilt; en as zoo'n dink dat ie moakte, dan toch — zooas Thom het gezeid — kapot is gesloagen. En ook, a'j van vremden mot heuren, dat zoo'n jong zich eiges tegen 'en erm iedel dink verproatte niewoar ...?

Roelfsen was onrustig en arg korzeleurig geworden.

— Nou, as 't kuuken wiezer as de hen wil wêzen, en ie niemand, zelfs geen voader van nooi het; loat 'em dan, loat 'em! Moar — toen Thom hum, al vrij loat genacht zei, toen vroeg ie toch asof ie 't niet bêter wiest:

— „Dorus nog zeker noar 't darp toe? Watblief?”

Dát was veur Thom 'en okkoazie! Joa, siends giester oavend dat hum 't woord van Janna oan Dorus ver-raste, kookte hum 't bloed as 'en hel, en het ie gezwo-ren dat 't kiend die hum op den letsten karmisoavend — al was 't ook onwillens — ien zoo'n wonderen hemel brocht, de zien't zal wêzen, al zou Gods vuur heur soam ook te pletter sloan, en hie eiges 'en Judas worden.

— Joa dit was den okkoasie! De trom van de mal-lemeulen en de schotse drie van 't urgél, ze bonsden en snerpén hum ien 't oor: Wie niet sterk is mot slim zin.

— „Dorus noar 't darp boas! God gaf dat 'et waar was.”

— „Woarum?”

— „Boas Roelfsen, a'k oe niet alles verplicht was, 'k zou zwiegen; moar och, d'r bruujt wat kwoads, 't is met Dorus niet goed.”

— „'k Zou niet weten waarum.”

— „Moar ik des te bêter.”

— „Nou d'r uut asteblijf!”

— „Och, ge begriépt 't zelf: Dat Dorus buuten oe um bleef warken; — ien Gods noam! En, dat ie zich eiges versmeét oan Janna van Peters, da's droevig, heel droevig.”

— „Nóg ens, veuruut; en kort asteblijf!”

— „'k Zal 't wêzen boas Roelfsen, ien Dorus' belang: Dorus het geld neudig; geld veur 't stuk dat ie moakte en betoalen mot eer ie 't lêveren mag, en geld ook veur z'n liefke, dat ze met de erste Toonstellingsdag, zied en goud kan droagen, ten pronk veur de Bêtuw en 't Koninklik huus.”

— „Geld veur zoo'n dink; zoo'n knooisel!” buldert de smid: „En geld ook veur pronk van 'en dern die hum striekte met lokkende oog'! Geld! dát vraagt ie van mien, van mien!”

— „Nee, ik vraag 'et veur hum, boas Roelfsen: A'k moar éen honderd gulden kos kriegen, zei Dorus, dan was ik geburgen. — Nou boas, nou weet ie't; en, 'k zei 'et oe vrij veur de vuust.”

't Was genoeg. Thom had 'et goeje woord veur Dorus gesproken.

En de uutwarking? — Of er nog twiefel kos wêzen. Smid Roelfsen had geweerlicht met de oog'; en 'en bons op de toafel had Thom de deur uitgejoagd.

Toen Thom vort was, is Roelfsen — ien stee van noar bed te goan, oan de klaptoafel, ien 't lamplicht goan kieken.

En — ien 't rooje vlemmeke het ie 'en snuutje gezien, zoo mooi as van zien Anne, die nou al krek tien joaren dood is; en joa, 't was ook 't geloat van klein Doruske; krek, op 'en prik, op 'en hoar.

— Kleine roerdomp; 't pluummutske trekt ie van 't heufd; de zwarte flikkerende eugskes zuuken noar 't licht, altied noar 't licht; en, as ze 't licht niet zuuken, dan zuuken ze moeders borst.

't Was Roelfsen asof ie kienderdachtig wier; en dat was ie anders nooit; hie wreef den handpalm langs 't oog.

— Dorus, Anneke's spiegelbeeld; Anneke's glorie! zucht hij hoorbaar; en dan weer zacht: 't Most altied méer dat jong; altied wat bêters; en uutblinken! — 'k Weet niet woarum de leem wiezer as de pottebakker mot wêzen. — En dat geknutsel zou noar de Toonstelling motten! Moar nee, 't zal niet woar zin!.....

— En toch, as zu'k geknutsel — 'en haksel- of streu-snijer, zei Thom — dan tussen al dat buutenlands spul parrierde, veur 't oog van 't darp; van de Bêtuw; joa zelfs van 't Vorstelik huus!

Steeds starend in 't flikkerend licht, ziet Roelfsen plot-seling weer een tafreeltje uit den tijd toen zijn Anna nog leefde:

— 't Klein jong had 'en poort van turven en koart-papier gebouwd, met 'en toren d'r noast. 't Stuk stond midden ien de keukenkoamer; en 't was oarig misschien.

— Moar, as 't dan werm is, en druk ien de smeejerij! Roelfsen was korzeleurig gewêst, en had 'et dink uut den weg geschopt, dat de torenkroon met den uitgesneejen en vergulden hoan, op de ploat en ien 't vuur was gevallen.

— 't Wier toen een middag van opstand en troanen. Moar 's oavends, toen moeder Anne met rooje oogen hier oan deez' eigenste klaptoafel zat, en 't jong d'r noast sting, toen het voader 't beste wiefke langs 't kinneke gestreken, en 't jong 'en dubbelje ien de hand gestopt, veur de kosten van 't goudpapier van den verbranden torenhoan. — En toen, toen het ie vier oogen zien glinsteren, en bij zich eiges gezworen, dat ie 't gebouw en geknutsel nooit meer verschoppen zou; nooit, nooit! as 't jong moar leeren wou, en z'n plicht doen, en 'en smid worden, zoo ree as zien voader.

En turend ien 't vlemmeke, bleven de vier oogen glinsteren, en keken hum vroagend oan.

— Of ie den hakselsnijer zien wou? — Nee, loat 'em, loat 'em! Wat Dorus buuten zien voader bestoat, doar blieft ie ook buuten.

— Alêvel, as toch meuglik zoo'n dink wier bekroond! 't Wark van Dorus bekroond!!! 't Wark van Anneke's kiend! — En as 't jong dan nog geld mot betoalen eer ie 't bezurgen kan; en nou ien verlêgenheid zit!

Smid Roelfsen tuurde nog altijd in 't licht. — D'r zat 'en dief oan de pit. Hie kneep 'em d'r af. — Zóo'n dief, dat was geen zwoarigheid. Moar ... — Roelfsen keek angstig. — Hoe lang ie zoo zat, en of ie ook dummelend insliep, hie wist 'et niet. Ien 't einde, opgestoan, liep ie van de klaptoafel noar de deur, en van de deur weer noar de klaptoafel.

— Welzeker, as Dorus hier veur 'em stond, dan zou ie hum vroagen: Woarum, wóarum ook alles buuten voader gedoan? Woarum ook nooit, nooit geproat; al-schoon ikke niet proat! — 'En eigen uutvindsel waar ie zelfs op de Toonstelling mee parrieren kunt, da's nog wat anders as 'en poort van turven, of knut-seloarij. — En, — 't mooiste darpskiend — as ze niet dwoaselik is, wat roakt 'et of ze geen geld het! Had oe moeder geld toen 'k ze op den neijoarsoavend, achter de smidse veur 't erst ien den erm hiew, en heur zei da'k er nooit een zou liefhebben as hoar! Geld! wat wiest ze van geld! Heur voader was 'en arbeidsmins; moar oogen had ze as kôalen, en, gluuwend kosten ze stoan van liefde veur mien en — veur ou! Geld! woar-veur had ze geld neudig? — Wou ze uutblinken? Nee! Moar ik, ik wou 'et. Met de karmis zou 't wêzen. Ielk- een zou 't weten dat de grofsmid den goudsmid regie- ren kos.

— Geld! Versiering!

Met de forsche hand op de klaptafel geleund, staat nu smid Roelfsen een oogenblik stil.

— Of 't weer een dief is die aan het flikker-licht vonkt? 't Besluit schijnt genomen. — 't Is alles rustig in huis. Thom, en de knecht, en Hanne de dienstbooi, ze gingen sinds lang al naar bed. — En Dorus? — Noe, loat 'em, loat 'em!

't Vuur aan den haard is uitgedoofd; smid Roelfsen

steekt een gereedstaand lantaarntje aan; dooft het lamplicht, en verlaat de keukenkamer.

De koekoek slaat vier.

— Vier! dan mot ie toch straks wel gesloopen hebben toen ie Dorus op 't kelderkämerke bij Anneke's kammenet zag stoan, en 't gekras van de ringsleutels ien 't slot geheurd het; toen ie ien d' eigen stond, moeder — den engel — op 't jong zag toeschieten, en drukken oan 't hart, en kussen op 't vurheufd; toen ie zag dat ze 't kiend uut die kast 'en zak gaf met spoargeld, en ook heur dyamanten kruus, heur erste kleinood. Joa zeker, toen het ie gedreumd, lang en zwoar.

Moar nou, nou ie deur 't veurhuus getroojen, de keldertappen is opgegoan woarlangs zien engel op den kouden wienter-mergen — nog killer as 't ies ien den kolk — wier afgedroagen; nou ie ien 't holst van den nacht, de deur losduut van 't kämerken waar grooter schat ging verloren dan die er veur Anneke's kiend blijft bewoard; nou is 't 'en suuzing die den forsen smid op den durpel beruurt.

— Dat ie náu woakt, dat weet ie; moar, 't oog spitst ie veuruut. — Wat ie ziet, hie begriipt, hie geleuft 'et niet: 'En moanglimp, deur 'en hart ien 't vensterluuk, speult op 't blanke linnen van Anneke's losstoand kammenet. — Is 't 'en schim, 'en spoeksel misschien? — Moar nee, zie! En ijlings toegeroojen, steet ie as 'en bargroei stief, en vliegt hum 'et bloed

met woestheid noar 't heufd. 't Kunstig slot is verbroken!

— Bij God ien den hemel, z'n kiend wier 'en dief! Anneke's eenigst... gebrandmarkt veur hier en veur 't eeuwige lêven!

En bij 't venster ien 't moanlicht met grootmoeders karkboek op schoot, sliep Janna, 't mooi reuske van 't darp. En de moan ging zuutjes passieren.

En binnen smid Roelfsens smeedery brandde omstreeks hetzelfde uur — het vierde na middernacht — de kleine katrollamp; en soesde de blaasbalg; en vonkte het kolenvuur aan de smidse, alsof 't overdag was.

Dorus is er aan 't werk.

Gezwiept en met jachtigen angst — ielkreis luusterend, en vluchtig opziend noar de binnendeur ien den hoek, het ie den dunnen hoepel veur 't rad van zien warkstuk gesmeed. — Met den bouttang gevat, en 't iezet um 't rad gesloagen, gluijft den vurigen ring oan 'et hout; moar — starker zien heufd.

— Alêvel veuruut! — 't Deksel van 't woaterluuk noar boven gehaald. 't Rad noar beneden. — Heur, 't sist in de diepte..., as 'en slang; as 'en voader die hum 't wark wil verdarven! as 'en spoeksel dat grienst: 't Is al muujte vergêfs! — Moar toch veuruut! As 't stuk niet kloar kwiem dan woar den uitzicht verloren. Voa-

der zal hum 'en droomer en knutseloar nuumen — onbekwoam veur 't wark; en, Janna zal wachten... wie wist hoe lang.

— Gezwiend, 't rad noar boven gehaald; op den vloer getuuld; met nêgels beklonken!

— Moar groote God: of 't hout gezwollen, of 't iezet te klein was, de band is geborsten; 't wark van 'en uur leit onnut; verbroken — o God!

En na 't koortsig gejaag van den vroegen morgen tot nu in 't holst van den nacht, nu dreigt het hart hem te bersten in de hijgende borst, en glijden de zweetdruppels hem tappelings van 't breede voorhoofd langs de slapen. — 't Is een aanval van koorts die hem schudt en tandenklapperend doet rillen als een paard in 't gareel.

En op d' eigen stond riep de koekoek ien 't achterhuus vier, en bromde de karkklok 't heur noa.

Nog twee uren het Dorus veur 't wark; twee uren; niks meer!

— Moar luuster, buuten krêjt de hoan. .

Of 't vroeg, of loat ien den nacht is, as de hoan krêjt dan sprêkt ie van lichten ien 't Oost, van lêven en frisheid.

En Dorus, alshoon de oajers hum zwollen, en de erms zin gekneusd, en de hand' zin verlamd; alshoon 't rad veur zien oog' ien stroalen verschiet, en krimpt, en weer kring'lend uiteenspat;

— „Moed, moed!” zoo sprêkt ie. — En, wiejer krêjt weer 'en hoan — wel meuglik op 't arf van Janna,

zien liefde! — Moed Dorus, moed, en oan 't wark! — Veuruut! Den geborsten band mot ielings van 't rad gedoan, en 'en neie gesmeed! — Woarum kwiem Thom niet helpen? Vremd dat ie kos sloapen deez' nacht. Nou, loat ie sloapen den goeje! Oan Dorus' wark mocht toch geen ander de handen sloan.

En de moat van 'en neien band is genomen. En de bloasbalg soest; en 't vuur vonkt weer op. — Moar luuster... Wat klonk er in huus? — 'En slag van 'en deur; 'en dreun...!

Met de hand aan den blaasbalg, en de pook in den gloed, staren Dorus' glinsterende oogen naar de bin-nendeur der smeedery.

— „Wie is doar? Wie!?” zoo roept hij.

En de deur geet open; en doar gunds ien den grauwdustren hoek, zie, doar stoat de mins die hum 'en droomer, en onbekwoam veur 'et smidswark nuumt, die, ien 't einde 't geknutsel muu, bij ontied en nacht zien vinding te verdarven zuukt.

Strak, onbeweeglik steet Dorus.

Smid Roelfsen op den dorpel, houdt zien lanteern ien de hugt.

'En oogenblik mot ie bezinnen en oajemhoalen. Al-schoon ie 't gedreun van den hoamer geheurd had, 't verraste hum toch den dief hier oan 't warken te zien.

Nou steet ie veur 't kiend:

— „Dief! wat doeje hier! zeg, wát, veur den bliksem!”

Of er 'en donderslag volgde op 't vuur: Dorus heurde 'em niet.

De bliksem was iengesloagen.

Toen de morgen grauwdde, en de Betuw nog onder 't dek van den herfstdauw lag, sloop Thom haastig door de achterdeur van het smidshuis naar buiten.

Z'n oogen stonden rood, asof ie niet veul had gesloopen. Ien den zak scheen ie wat wichtigs te droagen, — hij hiew er de hand tegen; en ielkreis zag ie noar achter, asof ie meinde dat iemand hum noaliep.

'En goed uur vroeger was Janna, bij 't roam woar ze in sloap viel, weer wakker geworden. Gedreumd het ze niks, moar, toen ze 't karkboek zag, toen wist ze weer alles, en kreeg 'en gevuul asof 't vremd was dat onze Lieve Heer — um 't spoaren van 't karkboek — heur niks ien den sloap had gestuurd.

— Moar nee, ze wist wel bêter; zukke dinger gebeurden niet; alêvel dat ze die spoaring beloond zou kriegen, dát was heur geleuf: — 't geleuf oan Gods goedheid.

Van 't sloopen op den stoel is Janna rillig en schuurig geworden. 't Was buuten nog duuster, en ze

wil dus wel gern nog 'en bietje noar bed goan.

'En goed uur loater wier Janna wakker. Ze dreumde krek dat Dorus heur uutlacht, umdat ze 't kleedoazie wil oantrekken moar niet kloarkommen kan; en dat ie nog harder licht, alschoon ze grooten hoast moakt, umdat ze roepen dat de prins al ien 't darp is. — 'En kanonschot ter eere van den prins dee heur opschrikken.

Janna wreef de oogen.

— Bons! Nog ens, bons! — Van buuten wier d'r zeker met 'en stoak of 'en dink tegen 't venster gebond.

— „Joa, joa! wacht!” — Ze mot zich toch erst 'en bietje oantrekken. — Van jachtigen hoast kan ze de hoaken van 't jak bijkant niet dicht kriegen.

— Geduld dan, geduld! — Zou 't Dorus met 't geld en z'n moeders versiersels nog wêzen!? Joa: nou 't mergen is en z'n wark misschien al bezurgd, nou kumt ie op stond en brengt wat hie toch ook 't best oan zien Janna kan geven.

Nou is ze kloar, en vliegt noar 'et roam — 't Is nog groezelig buuten; moar zien kan ze best.

— Umlêg steet Thom Brasser. En Thom, as ie Janna gewoar wordt, dan telegrafieert ie met allegoar vremde teikens, en wil 'en leer tegen 't dakvenster zetten.

Janna tikt tegen 't glas, en schudt van nee.

Thom knikt van joa; moar zij, nóg ens nee, en in 'en ummezien is ze benêjen; en van de deur schuift

ze de grundel los, en stêkt 't mooi snuutje ien den frissen mergen.

— Welzeker, — alsochón 't Janna arg tegenviel dat 'et Thom was, ze wil gern weten wát ie hoar te zeggen het. Moar nee, hum binnenloaten, dát kon ze niet doen. Ielk oogenblik kos voader opstoan, en, wát zou ie wel denken as ie Thom hier in huus zag.

— Moar, Thom het wat wichtigs ien de hand: — „Noe, gauw dan!”

Ien 'en wip was Thom op de dêl. — En, — geen tien minuten loater stond Janna versuusd. Wat Thom heur zei, dat het heur ien 't hart gegrepen. — Nee, ze kan 'et niet gelevén. Dorus had gezeid dat Janna, as ze hum verrechtig liefhad, die dwoasheid van den prins te begroeten uut 't heufd most zetten. 't Was iedele proalzucht, had ie gezeid; en bovendien, ze wist wel dat hie geen geld had, en 't voader noú ook niet vroagen kos. Janna zou verstandig wêzen; Dorus' eer most hoar glorie zin, en niet de proal van gekken en dwoazen.

Toen Thom had gezwegen, keek Janna strak noar den grond.

— Nee, as Dorus hoar verrechtig liefhad, dan zou ie zóo niet sprêken. Dan zou ie ienstee van Thom met zoo'n boodschap te sturen, nou ien de vroegte toch êfkes zelf zin gekommen.

— Gekken en dwoazen! Was 't ook dwoasheid mis-

schien dat ze heur trouwwoord gaf oan 'en mins, die, volgens zien eigen voader, nog onbekwoam was veur z'n handwark; dwoas, dat ze ien d'erste vervoering van eer, noar 't schuurke vloog um met Dorus heur vreugd te beproaten. En, was 't ook dwoas, dat ze 't woord niet weerum gaf, toen ie oan niks docht as eigen glorie, en zien liefste, — 't mooi reuske — as 'en erm kiend liet goan?

— „En wat hei'j doar ien de hand?” vraagt Janna, nu ze eensklaps opziet, en met geweld een traan terug dringt. Misschien was 't nog 'en bepruuving, dat Dorus tóch 't geld oan heur stuurde. Ge kost niet weten; 't was evel zoo'n wakkere jong; en, zien oog blonk zoo trouw op dien oavend!

— „Joa, wa'k hier ien de hand heb, Janna!” zegt Thom zoo'n bietje schuchter; en als hij haar zeer nabij komt, dan vervolgt hij snel, terwijl hij haar een zak met geld in de hand drukken wil:

— „Wie oe liefhet die kan geen troan' in oe eugs-kes zien. Hier neem 'et! Joawel Janna; 'k zou Dorus' vrind niet wêzen, a'k, bekend met oe nood, oe toch ien de stêk liet. 't Is mien spoargeld Janna; en waar-veur zou'k nog langer spoaren op de wereld, nou ie oan Dorus oe woord hebt gegeven! Toe Janna, neem 'et! 't Woar eeuwige schand, as gij, met de komst van den prins, niet de kroon van 'et darp woart.”

Moar Janna kos de hand niet uutstêken um 't geld

te vatten. — Zeker, Thom is Dorus' vrind — zien eenigst en trouwste: En zie, veur Dorus' beminde acht ie z'n spoargeld um niet. — Alêvel, wat kiekt ie heur oan! Zoo fremd stoan zien oog'? Weet ze 't niet meer wat ie vroeger, en nog giester gezeid het... van 't helse vuur woarin ie wou branden veur 'en eenige lonk uut heur oog'? En, hoe kwiem den erme smids-knecht oan zooveul geld!? Kan dat zien spoargeld wel wêzen!?

— Luuster, hie zeit dat ze soamen noar stad zullen goan, um alles en 't mooiste te koopen. 't Is merkt-dag; licht kan ze bij voader en moeder 'en veurwend-sel zuuken.

Janna wordt angstig. — Die grauwe oogen ze gliensteren zoo fel. — Soamen noar stad! — Wat proat ie wiejer?

— Luuster: waarheid mot waarheid blieven, zoo zeit ie. Bêter mins as Dorus lêft er niet; moar — woter en vuur die blussen mekoar, en 'en mooi vuurke as Janna, mot hout hebben, joa, al is 't ook moar sprok-hout.

In de tamelijk donkere ruimte, waar 't aanbreekende daglicht slechts de retten der groote deeldeer zoomt, staat 't mooi bluumke van 't darp ien 'en glimp van dat licht, en, wat er streed in heur borst, dat wisten de veugeljies niet die buuten van Gods liefde zongen.

— Of die jong met zien grauwigêle hoaren en mopse

neus, hoar duuvel zou wêzen!? Zooveul is zeker, waar de duuvel ooit kumt doar het ie zien lokoas.

't Is 'et geld in Thoms hand.

— Van wie kos Janna 'et anders verwachten! Oan wie kos ze 't vroagen; en wie zou 't heur geven!? Ze kriegt 't benauwd. De dêldeur duut ze los. — Zóo, nou vuult ze zich stark um 'en dolheufd met één smak noar buuten te sloan. — Moar toch dat geld! — En, overmergen zal 't de begroetingsdag wêzen; en — as heur goed dan niet kloar kwiem!

Thom smuuspelt weer, dat gunds veur de harbarg de merktwoagen wacht.

— „Woarum niet op stond noar de stad?” zoo vraagt ie: „'t Is toch alles verrassing nieuwar? Kom Janna, gezwiend! a'j oe hoastig wat oantrekt en meegoat, dan bi'j véur den middag present weer in huus!”

't Kwiem goed dat de mergenwiend zoo fris was. Janna glujde. In de grauwe oogen van Dorus' vrind doar het ze gelêzen, wat de gêlwitte weimpers bij 't neersloan, veur hoar niet koste bedekken. — Moar toch, dat geld! — Alêvel as 't 'ens gestolen was!!! — — O God, loat ie goan! — Gestolen! — Woarum kiekt ie anders zoo schuuns en zoo dukkels noar buuten; woarum smuuspelt ie dan zoo fremd en gejoagd!?

— Moar, Dorus' vrind kan toch zoo'n slechtoard niet wêzen. Nee zeker, gestolen is 't niet. In ielk geval, wat schêlt 't hoar! Geld blijft geld; en, as ze

woar veur dat geld gêft, wie zou 't hoar betwisten!

En van verre glimmen weer de sloten van grootmoeders kerkboek. — As ze 't karkboek oan Thom gaf; ien leen; ien pand! zoo vleit 'et van binnen.

En Thom Brasser? Duustere ziel! Wist ie zelf wat hum dreef? Is 't 'en vlam van 'et hart; 'en minnige zucht noar de fleur van 'et darp; of, — 'en kanker van helsen gloed; 'en wangunst van kiensbeen afoan; 'en ik-zucht ten koste van 't edelst gemoed, van trouw en van midheid, joa, ten koste van den vrind, die as kiend, hum 't lêven gered had!?

Duustere ziel! — Toen — lang verleên — de vrind hum vertrouwde dat 't Janna zou wêzen, toen gloorde op stond de vonk die nou tot 'en vlam was geworden.

En de vlam sting op 't uutsloan. — Moar, Thom zal 'em nog ienhouden. 't Liep alles noar wensch, alshoon ie 't straks niet gedocht had.

Zie, Janna bedenkt zich. Nou neemt ze 't besluit.

— „Wacht êfkes!” zoo sprêkt ze; — en vort is ze noar 't achterst van de dêl, en doar de trapleer van heur kâmerken op.

Thoms oog blinkt heur noa. Dan kiekt ie noar buuten. De merktwoagen steet nog veur de harbarg.

— As Janna moar spoed moakt, zoo denkt ie, en kiekt weer noar binnen.

— Moar zie, boven alle begriep kumt ze nou al de trapleer weer af.

Thom markt niet dat Janna weerum kwiem zóoas ze gegoan was, zonder hoed, zelfs zonder mantel um 't sierlik pestuur. — Hie kiek't noar den woagen. Ze mag niet zien hoe 't hum verrukt dat ze vast ien den strik lupt.

En Janna, die met spoed kwiem geloopt, vertroagt den voettooi, went:

— Nog 'ens zingen de veugeljies doar buuten.... van 'en gelofte oan 't erste nachtmoal....

— Moar, 't boek dient as pand; welzeker, niks meer. En noar den afkomst van 't geld het zij niet te vroagen.

Nou steet ze bij Thom.

En Thom, 't allererst dat ie Janna ien den erm wou vatten, is ie geschrokken. — Wát hum beruurde dat wist ie niet. Spierwit was ie geworden. Hie heurde weer 'en urgél, maar nou 'en karkurgel speulen. Hie zat tussen Dorus en Dorus' moeder ien de karkbank, en wermde de vuut' op vrouw Anna's stoof; en ze gaf hum 'en cent; en de knoop, die ie ien ploats van de cent ien 't zekske wou geven, gluij'de hum ien de hand, went van den prêkstoel klonk 'en stem met geweld: Verloren! Voor eeuwig verloren! — Moar... de knoop gaf ie toch; alêvel de oog' dorst ie niet opsloan; en onder de bank en op vrouw Anna's karkboek het ie gekeken, hie wist niet hoe lang.

— „Ik zeg, loat mien boek 'en pand veur oe geld zin;” dringt Janna.

— Nee, Thom wiest wel, dat dát boek niet 'et karkboek van Dorus' moeder was; moar hie heurde nog altied 'et karkurgel; en vuulde vrouw Anneke's stoof: den gluuujenden stoof; en nog ens klonk die stem: — Verloren, voor eeuwig verloren...!

— Onneuzel! 't was Thom niet doenlik dat karkboek te vatten. Moar eindelijk, hie dee 'et. En, — toen ie 'en ummezien loater noar huus liep, toen had ie, tot loon veur den roof van zien weldoeners geld, ien stee van 't mooi reuske van 't darp, 'en karkboek — zoo'n oakelik boek, vol van God en van Dood!

Nog nooit sting er boven de Bêtuw 'en harfstlucht zóo strak glanzig-blauw, as op den ersten dag van de groote Landbouw-tentoonstelling, die 't darp, met klapperend rood wit en blauw, van vroegs-oan al vierde.

Op 't breeje plein achter de kark en over 't Roadhuus, ha'j de groote loods woar de heele verbouw van 't vette land met keur en sier was uitgestald.

Langs de wanden, onder de slingers van 't vlagdoek, glommen de zakken en moaten met 't kostelik zoad, van allerjei oaren. Gunds ha'j de gelpe wortels, bieten en knollen; monsterkôalant, rooje en witte; eerdappels as vuusten! Ien 't midden op 't lange oanrecht, was alles van vruchten uut bongerd en hof geransierd; kiek, noten as beugelballen; appels as keezen; druiven

as pruums; tot zelfs de loate wienterpeeren en appels die — zooas 'en boerin zei: geen pries moste hebben, umdat ze d'r eigenlijk nog niet koste wêzen.

En noast en tussen de vruchten, blozend en lokkend, doar stoan de blommer — 'k zeg niet van 't erste premjee, moar lachend toch ien 't gruun oan den stam, of — in pracht van peketten. En dan die keezen — jong! zuutemelks met komijn; hoast zoo vet as die botter in potten en kluuten.

Moar stil, oan 't eind doar hei'j wat anders: 't Is 'en eereboog van den tabaksplant, met vlaggen en kroonen, woar alles van den arbeid — kruiwoagens, spijlen, klauwiezers — alles oan bijgebracht is. Zie, zelfs de meskes ontbrêken niet, woar ze de ruggen van 't breeje gebloart mee snijen, um de bloaj' te stêken oan spijlen, en te hangen ien schuren hoog en dreug. De pinnekes woar Hannes Lamers de slekken mee stêkt, ' die zitten er achter misschien. Moar de forse planten met heur gruune bloajer ien 't rond, en de mooie zoadblommen ien top; de bussels gedreugd, oan den voet — lichtbruin en donker; en ien 't mid-den 'et borstbeeld van Keuning Willem den darde met 't joar van den Woatersnood d'r onder, 't is alles te zoam — op 't kwiestigst getooid — de glorie van de Toonstelling, en proalt as 'en wonder ien 't goud van de lachende zon.

¹ Betuwsche vertelling: Bruur Joapik.

Alêvel buuten, noast de loods tot bij de lindes, doar hei'j óók wat te zien: Onder 'en afdak stoan de boerwarktuugen ien 't groot en klein: spoajen, grepen, schoefels, goavels, ploegen, eggen, meer as meer. En al wiejer de massinies van neie vinding: karnen, melkkoelers, wanmeulens, streujsneijers, hooischudders, veul niet genog.

En dan, zie doar rooken, dampen, snuuv en stampen de hooge stoommassinies, die den dood oan de zeissen en dorsvlêgels doen.

En kiek, gunder, doar hei'j' nóg wat anders: Oan lijnen en reepen, in vakken en hokken en kurven, is 't lêvend gedierte bijeen. 't Geblêr en gesnoavel, 't gegrom en geknur, 't geloei en gehinnik, 't klinkt as 'en arke van Noach.

De kiepen en kalkoenen, de schoapen en kalvers, ze hadden 't al lang gemarkt dat ze noar de Toonstelling zouwe goan. Veur plezier? Dát vonden ze niet toen ze ien den nacht op de kar mosten. Alêvel ze woaren toch neisgierig wát zoo'n Toonstelling zou wêzen, en wat ze te zien zouwe kriegen. — Nou, ze hebben ielk dan 'en ploats — wel wat benauwd, moar genog um te zien.

Deur de poort — ien 't afschutsel van planken en touw, waarboven ook vlaggen ien 't zonlicht speulen, doar kumt den heelen troep van 't minsdom noar binnen. Ze hebben zich veur mekoar op 't mooiste ge-

dost. — Alêvel 't stomme vee let op de kleedoazie niet. Zie:

— Doar hei'j' de karkmeister Bolmans, die ien den biebel lêst, en — zooas de hoan deur 't venster zag — de kat ien 't duustere kniept.¹

— En de pauw met z'n mooie steert, kent Hannes Balders, en Govert Ros wel, aldat ze — deur umval en brand, heur steerten verloren.²

— En de duufkes stêken d'r köpkjes umheug, went gunder ien 't bonte gewoel kumt mooi Grietje van 't Hönigsarf, die ze wakker riepen toen 't dwoalgeleuf heur 't wit op de koak had geleid.³

— Moar ook, Grauwke spitst de ooren veuruut: Doar ha'j ze soam met heur beijen, Joapik en Hanske; Joapik d' onneuz'le ien 't kwoaje, en Hanske die trouw bleef en rein.⁴

— En ien 't kommen en goan, bij 't lachen en proaten, bij 't stoan en kieken, doar ha'j d'r zooveul nog: Mansvolk, dat liever, as 't vee, schoon woater most drinken; en vrouwluu, die de kienders noar school moste sturen, liever as 't vee loate ploagen.

— Ook oarige kiender, en — frisse dernjes; pestuurkes, mild met handen vol garst en hoaver,

¹ 't Blinkende Hoantje.

² 't Pauweveerke, en Bella Roel.

³ Grietje op 't Hönigs-arf.

⁴ Bruur Joapik.

die zingen bij 't wark, en — kussen bij 't vrijen.

Noe, da's geen kwoad. Ielk duut 'et op zijn manier: De lemmekes kussen moeders uier; en de koei duut 'et den ouwen man — as ie hum lekt met den raspigen tong, langs de hand die hum wélduut en krauwt ien 't kroesige kophoar.¹

— Welzeker, as de lig- of stoanploatsen moar wat ruimer woaren, en 't geredenier niet zoo druk was, dan zou 't vee zoo'n Toonstelling veur 'en keer nog wel is oarig vinden. Ge ziet er van allerlei slag en pestuur: schoapen en lemmekes, duufkes en gouwe hoantjes, eenden en ezels, koeien en bokken, ossen en verkens — zooas ze zich onder mekoare duk nuumen; moar, allegoar met 'en karmisgezicht, en zóo vrindelik, asof ze zelfs niet weten dat er zwiepen en allerlei messen en vals tuug ien de wereld bestoan.

Aan den uitersten hoek van de afdeeling werktuigen, niet ver van eenige schapen — die door de keurmeesters zonder eenig beraad zijn voorbij gegaan — staat Arie Peters, Janna's vader.

De parziks die Janna mee noar Huibert-nêf nam, hebben niks uutgewarkt; en, as ie met 'en lonks oog gunder de schoap' ziet die den ersten pries kregen, dan pruttelt ie: A'k de mien't ook moar dunder be-

¹ Oan 't kleine revierke.

toald en starker gevoerd had, dan woaren ze zeker nóg mooier gewêst.

Alêvel wat Peters hier te kort kwiem, dat zou ie te middag op 't Roadhuus weer winnen!

De gevel van dat Roadhuus is met lovers versierd, en de vlag die d'r uuthangt is zóo breed dat ie bijkans 'et halve Roadhuus bedekt.

— En doar gunds, bij die stoep, zal de prins uut z'n woagen stappen; en de road zal hum begroeten; en, — ook Janna zal tegenover hum stoan. En zeker, dan zal de prins oan heur vroagen, hoe dat ze heit. En dan zal ze zeggen: Janna Peters, mienheer Hoogheid. Noe, en wie weet of deur zoo'n reloasie nog geen mouw oan die schoapen te passen is. Veur 'en darde pries; 'en getuugschrift. Wie weet!

Kiek, doar steet de smid. — 't Is hum wel oan te zien dat de proatjes niet uut den wolk zin getast. A'j van 'en eenigst kiend — noar dat ie zoo pas heurde proaten — zóoveul leeds hebt, al bi'j dan 'en mins as smid Roelfsen, den ku'j nog 'et lachen wel loaten. Goddank dat Janna zich nooit met den Dorus het afgegeven, — zooas óok al geproat wier. Hie, Peters, kan 't getuugen, dat 't kiend zelfs nooit den noam het geuumd. Goddank! Ien stee van voaders smidswark noar eisch te doen, had dien Dorus ook altied wat vremds en onneuzels ien 't zin. En den ouwe — zwakheufdig — het hum z'n gang loate goan. Moar nou, zoo êfkes

had Peters vernomen, dat de smid zien jong op der doad het gegrepen, toen ie 's nachts zien eigen voader bestal, en dat ie hum toen 'en rib ien de borst kapot het gestooten. 't Wier stil gehouwen, heel stil. Geen wonder. En, al zou 't geval van dien rib overdrieving wêzen — went dat proaten ien 't darp 't is altied geweldig — dat den dokter d'r twee keer per dag is gewêst, dát was hum secuur pas veur waarheid verteld. — Kom, ik punder 'em êfkes aleer ik den keur van de peerds goai bezien.

— „Gemergen smid! Met Dorus' verkoudheid wat bêter? 't Is jammer dat hie den Toonstelling, en veural van doag met de komst van den prins, niet bijwonen kan. Ge weet 'et misschien, mien Janna zal ien de stoasie wezen. Erst hadden de drie meiskes besloten as modeplaat te goan, moar Leendert van Huibert-nêf het doar 'en stökske veur gestoken. Hie lachte toen ie 't heurde, en ik zei óók: Wel kiend, wie zou 't betoald hebben! went op zoo'n prins ku'j niet rêkenen, en op geen Road en geen keurmeisters ook niet. Moar zie, alschoon ze nou simpel ien 't Zundagse pak zullen goan, 'k wed toch dat de prins d'r van opkieken zal. 'k Zeg: Jammer van Dorus; zoo'n trouwe, zoo'n eerlikke jong!”

Zie, 't was of de smid nog witter wier; moar z'n ooggen keken zoo zwart as de nacht.

Erst zeit ie niks; moar dan, aléer ie zich umdrêjt en hoastig weggeet:

— „Wil ik oe wat zeggen Peters? Ik geleuf dat 'en iedele deern den eerliksten jong op 'en dwoalspoor kan brengen; en, dat gij, as ge noar zeker geld woudt zuuken, 'et meer as gemekkelijk vinden zoudt.”

— Goeje God! Peters was 'en stap achteruut ge-gaan. Hie begreep er niks van, verrechtig niet.

Nou ie opkiekt, nou ziet ie smid Roelfsen niet meer. En, — wat roaken hum nou nog de peerds die gunds op den karkweg, zoo lustig veur de keurmeisters op en neer droaven; en de vette ossen, wat moalt ie d'r um! — „Iedele deern!” En, „zeker geld dat ie mek-klik zou vinden”! Wat beteikent 'et. Wát!?

En Smid Roelfsen? De letste woorden hebben hum gekrabd ien de borst aleer ie ze sprêken kos.

Siends den nacht dat ie deur Anneke's kiend zoo fel op 'et hart was getrapt, en Dorus — „zien schuld be-wust” — bij voaders komst ien de warkploats is neer-gesloagen, sinds dien stond was hum 't lêven as iezer, náu rood en glujend, dán zwart en koud.

En sinds dien stond lei Dorus met dolle koortsen te bed; — en altied as voader toefde bij Anneke's jong, dan zag ie hóar, en ook — 'en dief die noar 't spin-huus gebrocht wier. — O God, zoo oaklik!

Alêvel behalve met den dokter, en ook met Thom — die arg kapot was gewêst — het Roelfsen, van 't hoe en van 't wat, met niemand gesproken. — Dorus had de koorts! niks meer.

Moar bij al 't donker gevuul het toch nog 'en stroaltje van licht geschenen:

Toen Dorus in dien nacht deur voader te bed was geholpen, is smid Roelfsen, nog eer 'et dag wier, met 't kleine rad dat ie in de smeejerij vond, noar 't schuurke gegoan.

En lang, heel lang het ie gekeken. — Ien 't letst, toen het ie 't rad oan dat warktuug gepast, en, joa, zelfs geschroefd, en — toen ie goeng drêjen oan 't rad, toen zei ie: „Wel weerlichs!”

Wát Roelfsen geprakkezied had um dat ding — zonder zien toedoen of weten natuurluk! — nog noar die Toonstelling te kriegen, dat kan ie niet zeggen. Moar Thom, die arg kapot was, het zooveul verstoan, dat ie — heel uut zich eiges, joa zelfs dat de boas 'r geen schoaduw van markte, — 'et stuk d'r noar toe het gekroojen.

— 'En beste jong, die Thom; altied meegoande, en, arg met Dorus bewogen, alsoon Thom toch z'n botterram at. Zie, dát was z'n oard: Êten kos ie altied. Zelfs dee ie't op den starfdag van Anneke, die toch meer as 'en moeder veur 'em gewêst was.

En nou, deez mergen dat die Toonstelling geopend wier, is smid Roelfsen meer as onrustig gewêst. Veur de smeejerij het ie geen heufd gehad; dóar moesten de knechts moar zurgen. En oan Dorus' bedstee had ie ook geen rust gevonden. 't Was hum ielkreis asof 'et dooje

geloat van zien Anne genoade vroeg veur — den dief!
. En dan, Thom had hum almee onrustig gemoakt.
Wat Dorus misdreef, zoo had ie geveleid, dat most de
boas hum moar ien liefde kwietschelden. 't Was alles
ontstoan deur die iedele deern. Och de boas most er
moar geen woord van sprêken as Dorus, met Gods hulp,
weer bêter wier, went, dat zou hum heel zeker den
dood op 'et lief joagen. Vergeven en vergêten, dat sting
in den biebel!

— Nooit van sprêken! Vergeven en vergêten! Smid
Roelfsen het niks gesproken. Woar bemuujde die Thom
zich mee! 't Was goedheid, joawel, moar 't miek 'en
mins, bij zoo'n stoat, korzeleurig.

Smid Roelfsen was arg onrustig gewêst. Ielkreis had
ie op de klok en op 't harlozie gekeken. Vroeger het
ie gezeid dat ie niet noar die Toonstelling wou; die
fratsen en neie kunsten 't was niks as verzuuking. Al-
êvel n'ou, — hie mot er uut. Joa, de zurg veur den
zieke blijft veilig oan Hanne, de dienstbooi, vertrouwd. —
Hie mot er op uut! — Noar die Toonstelling? Nee!
Moar hie mot er op uut!

En, — een van de ersten die onder de kroonvlag-
gen deur, die Toonstelling binnen goeng, 't was boas
Roelfsen de smid.

Of ie niet wou gezien wêzen? althans, heelegoar is
ie achterum gelopen; en van 't rumoer ien 't darp

had ie weinig gezien: zelfs niks van den oploop bij De Roskam, waar Tols de kastelein — zooas geproat wier — 'en jonge kerl die met vals geld wou betoalen, uut de deur had gegooïd.

En ien den achtersten hoek, waar bijnoa geen volk kwiem, doar was ie verbleven, totdat Janna's vader hum 't bloed oan de kook brocht, en, noar den veurkant verjoeg.

Moar 'en klein bietje loater was Roelfsen alweer in dien achtersten hoek. Hie steet er bij 'en schoapshok te kieken. Alêvel 't oog gluurt op zied, en toeft op 'en duustere stee. Dóar, bij eggen en ploegen en streujbrêkers, doar stoaan nóg de massinie-keurmeisters. Ze zin oan 't eind van heur wark. — Roelfsen kiekst strak noar de schoap'. — Hie heurde gelach. — Luuster, 't geproat ku'j verstoan.

— „'En onooglik ding!” zeit er éen.

— „Nommer Honderd en drie. 'En hakselsnijer. Inzender fabriekant: Thomas Brasser.”

Smid Roelfsen keek zóo vreemd noar de schoap', dat ze allegoar soam noar den kant van 'et afschutsel drongen. — Thom Brasser!!!

— En gunder wier alweer gesmuuspeld, en gedrêjd oan 'en rad da'j 'et rakklen kos heuren; en, — weer wier d'r gelachen.

Roelfsen kos 't niet loaten êfkes noar die keurmeisters te kieken.

— Bij den hemel! dat lachen 't was niet te verdroagen! — En zijn oogen vonkten nóg ens noar dien hoek, en toen, toen liep ie weer onder den vlaggenboog deur, en bromde ien stiltè:

— „Vervluukt geknutsel! Moar, joa, joa! Thom is 'en goeje; met zien eigen noam het ie den smidsnoam gedekt!”

Ien 't zolderkämérke van Janna Peters speulde 't zunneke op den ersten Toonstellingsdag zóo vroolík, asof er ien de letste drie doag' geen troan was gelaoten. Moar, 't spiegel wist 'et; rood zin ze gewêst die mooie oogen; rood, zóo rood, dat bijkans geen woater 't het kunne verjoagen.

't Was ook hard gewêst. — Van Dorus het ze heel niks vernomen. En dan, asof 't niet genog was dat ze, op 't punt um noar stad te goan, teneinde tóch veur dat geld 't kleedoazie te koopen, 'en booi most kriegen dat die begroeting moar simpel ien 't Zundagse pak zou wêzen; nee, hóe hard ook, 'et argste dat kwiem nog: Op den loaten oavend van dienzelfden dag was hoar 'en briefke gebrocht, en wat er ien stond, dat trof as 'en hoamer. Luuster:

„Liefste Janna!”

„Deze schrijf ik u omdat Dorus u afvallig is. Maar „als hij zelf u loslaat, dan gunt hij u aan den vriend,

„al dat ik schuldig staai, want ik was blind van liefde,
„zoodat het instee van mijn spaargeld het spaargeld
„van vrouw Anneke was. Maar de daad is geen daad.
„Zoudende vrouw Anna mij zeker meer als dat ver-
„leend hebben, daar ik alles van haar gedaan kos
„kriegen. Doch alschoon ik mijn gading nam, en wat
„mijn as rechtveerdig toekunt, de minsen zin dwars.
„Als ze weten dat ik den zak met geld uut het kam-
„menet kreeg, — aldat het dyamanten kruus bleef lig-
„gen umdat ik het niet vinden kos — dan pakken ze
„mien, en gleuven aan niks meer.

„Nu, mijn geliefde, deze is dienende om u te ver-
„zuuken, alsdat mijn oog op u geslagen, niet mag ver-
„riwweneerd worden, maar in genade, umdat ik goed
„voor m'n brood bin, en een tiende in de lotterij speul.
„En in den biebel, die gij mien op pand hebt gegeven,
„steet argens, — maar ik kos 'et niet vinden: Deze
„twee zullen zalig zin. Dat waren de moordenaars aan
„'t kruus. Zoo zeg ik Janna, zal er geen scheiding
„zijn tusschen ons; en wie 'et geld uit vrouw Anne's
„kammenet ontving, en 'et karkboek op pand gaf; die
„zal veur den rechter toch wel in alles met Thom Bras-
„ser geliek staan. Nou Janna, en daarom moet u dit
„in gedachtenis houwen; en zie, as gij zelfs alleen den
„avond van 't meziek ien de Roskam met mijn woudt
„wezen, dan zou alles goed zin; en van 't geld geen
„spraak, nimmendal!

„In de hoop op minzaam, en dat wij samen voor
„eeuwig vereenigd zijn, verblijve uw eeuwige minnaar:

„Thomas Brassers.”

Joa, rood, bloejig rood het Janna heur oogen geschreid toan ze dat schrift had verstoan.

— O! 't Was dan waarheid: dat geld wier gestolen!

Ien den ersten oanval van angst is Janna op de kniën gevallen, en het ze gesnikt: „Nee goeje God, Gij weet 'et, kwoads dee ik niet, 'en 'k stoai niet geliek met 'en dief as Thom Brassers.” En ter zelfder stond wier 't hoar zoo oaklik benauwd, dat ze de oogen weer losdee. — As ze Thom afstoot, dan zou ie heur oanloagen en ien 't verdarf brengen. — O lieven Heer! zou zij veur den rechter stoan; zou zij ien 't gevangenhuus zitten! achter troalies en slot! Zij, 'et bluumpke van 't darp!? — Nee, zie moar, ielkeen knikt heur toe; 't jongmansvolk fluustert: Mooi Janna! Zelfs 't riekvolk gêft heur de hand; en, wat heur beneid, 't mot toch êfkes heur oanzien.

— En, n ó u keeren ze de heufden van heur af. — O, woarum kwiem Dorus ook niet! Woarum liet ie heur los? Woarum gaf God heur de eer en den ermoei er bij?

— Moar geen nood! Had 'et heur droef gestemd dat 'et geld ongebruukt most blieven, n ó u is't 'en zêgen. Doár in de loajtoafel, doar leit 'et zóo as ze 't ontving. — Ze zal zich opmoaken. Ze wil noar 't smids-

huus, en oan Dorus 't geld weerum geven. Ze zal hum vroagen van 't wát en woarum; en zeggen hoe 't alles geschied is.

— Alêvel, noar 't smidshuus!? — Al was 'et niet woar dat Dorus heur losloaten wil, toch boog ie as kiend veur den grommenden voader. En de smid zal heur vatten in den iezeren vuust; en hie zal heur stellen veur Thom's gezicht. En, as zij den schender verroajt, dan zal ie liegen, en zeggen... dat Janna hum drong tot de doad, en dat ze heur grootmoeders karkboek verkocht. — En, o lieven Heer, dan gleuft hoar geen mins, en brengen ze heur weg, op den dag van dat feest, as 'en schande van 't darp!

Doár kreeg z'en ienval: — 't Geld begroaven ien den grond! Of, den zak ien de woaikolk smieten, bij oavend achter de elzen, oan den anderen kant van 'et smidshuus!

— Moar, ien den hof zullen ze heur zien; en 't ploffen ien 't woater zullen ze heuren; en, Gert de veldwachter zal achter 'en schutting of boom stoan, en heur griepen... O lieve God, wat benauwdheid!

's Anderendoags was Janna veul kalmer, en het ze zich goed gehouwen. Niewoar, ze dee toch geen kwoad — behalve van 't karkboek. — Ze most redenieren. — As ze Thom 'en bietje te vrind houdt, dan zal ie heur 't karkboek — veur 't geld dat ze toch niet van nooj

het, — wel weergeven; en, eenmaal zoo wíed, dan loat ze hum trekken, den valse! — Joa zeker: den valse!

— Moar toch, as ze rechtveerdig is dan mot ze 't erkennen: Wat ie misdee, dat dee ie veur hóar. Die bedreiging in den brief, 't kan deur den gloed van zien liefde wêzen. — En, of ie tóch slecht is, wat geet 'et hoar oan! 't Zal zich alles opkloaren ien 't eind. En zeker! dwoas zou 'et wêzen zich de vreugd en de eer van zoo'n dag te verdarven.

— Wie weet, wie weet zelfs, of Dorus ien 't letst nog niet opdoagen kumt! 't Kos wel alles onwoar wêzen wat Thom heur berichtte. Onwoar, dat Dorus zoo streng had geschimpt tegen de eerebegroeting en „'t iedel gepronk van gekken en dwoazen.” Onwoar, dat 'er um 't stuk van zien moaksel, en zien liefde veur hoar, al bloedige ruzie op 't smidshuus gewêst was. — Joa, Janna zal redenieren. Nou 't geld onoangeruurd bleef, nou is ze toch vrij, en kan ze doen woartoe de wardiering heur riep. — Welzeker, ze zal niet beangst zin, zij — Janna, — Nommer één van de drie!

Maar inweerwil dat Janna aan den avond vóor het groote Landbouweest met zulke gedachten was ingeslapen, zoo stonden haar mooie oogen bij 't ontwaken toch lang zoo fleurig niet as 't zunnেকে oan den hemel.

— Blij-angstig, wonderlik vreemd, klopte heur hart. 't Zag er buuten uut asof ze noar de Nimwêgse kar-

mis most; en de veugels ien den boom veur 't roam, ze sjilpten en zongen asof 't meziek van den oavend alvast was begonnen. Moar toch, Janna's oog vloog ielkreis weer noar die onderste loaj van de loajtoafel, waar, ien den achtersten hoek, onder prullen en dinger, dat zekske met specie verburgen lag.

— Noe, ze wil er niet meer oan denken; ze zal lochtig wêzen. Niewoar, ze het zoo verlangd noar den stond dat ze zich opmoaken kan en zich tooien, um „'t pronkstuk te wêzen van 'et Toonstellingsfeest”.

— Alêvel 't is nog te vroeg, veul te vroeg. Thom het gedrongen dat ie hoar noar 't Roadhuus zou riejn. — Noe 't was goed. As ie 't karkboek meebracht, het ze gezeid. Ze most hum winnen niewoar? En moeder zou meevoaren ook! Zóo had ze besloten. D'r zou veur moeder nog wel 'en ploatske op 't Roadhuus wêzen; welzeker.

— 't Sloeg tien: um twoalf zou Thom met z'n kerreke kommen.

En Janna — onrustig — het nog gedurig oan de huusdeur gestoan. — Och, as ze rechts en links kiekt, dan het ze toch ielkreis zoo'n stille hoop of Dorus nog kommen mocht.

— Moar nee; hie kumt niet. Ontrouwe oan 't woord! Afhankelik kiend! — As Leendert 't moar wiest, hie zou heur roajen en steunen, en vast verlossen uut den strik die den loensche heur spant. — Och voader en

moeder te sprêken, 't is heur niet meuglik gewêst.

Zie, een oogenblik later staat Janna's lief gezichtje weer minder bedrukt. — Boven de lindes van 't karkhof flappert 'et rood wit en blauw heur zoo vroolikhoeftoe; en luuster, 't gegons van lêven en vreugd 't klinkt almeewut de verte.

— Spoed dan Janna, spoed! Oe kroon mo'j niet missen! Noar 't kâmerken, vort!

En op heur kâmerke had Janna nog warks genog. Toen ze in 't gries parremat met bajees veur den spiegel zich eiges ter deeg bekeek, — joa, toen mocht ze 't priezen. 't Hartje van 't wit sjemizet, — noar de mode ien stad — doar zullen de andere twee geen gedachte op hebben. En, — moeders grenoatslot is wel niet zwoar of groot, moar — 'en halske zoo poezel en blank zullen Nela en Driekske niet toonen.

— 't Is vreemd, hoe dukkels het ze niet vroeger 't klein moedervlekske hier oan de kin met 'en bietje kriet of witkalk bestreken; moar, siends Leendert hoar eergister zei, dat 't stads was, en 't kinneke nog ronder en blanker miek, nou mot ze bekennen: — 't steet oarig!

— Alêvel wat 'et heele geloat belangt, as ze goed kiektdan is ze toch bleêker as anders. — Van al den onrust mischien. — Wacht, de klapreus die ze bewoarde kan 't licht verhelpen. — Zóo, tussen duum en vinger gemurwd, mot z'm êfkes moar drukken op 't donzige vel.

— Te sterk! — Ze kan 't wel verdrieven. — Moar kiek, nóu is 't weer te min. — Janna kan niet best zien of 't op ielke wang wel allins is.

Met 't kleine spiegel ien de linkerhand kiekte ze van rechts ien den groote; moar — de groote koatst glanzig de zon die krek op 'et roam steet. Ze mot den groote 'en klein bietje van den muurkant afdrêjen. Zóo! — Joa, 't kleurke oan deez kant is goed; moar hier? Den spiegel kan nog wel 'en zierke op zied noar veuren.

Alêvel op stond dat Janna den spiegel nog wiejer van den muurkant drêjt, keert ongemarkt de spieker ien den lossen kalkmuur den kop noar umlêg.

— Zóo, nog 'en kriezelke dwarser getrokken, dan kan ze meteen zich eiges van achter bekijken.

En de spieker grienzelt en sukkelt al wiejer ien de kalk noar buuten; alêvel zien kromme punt houdt nog vast oan den muur, en 't dik eindje touw bewoart nog heel êfkes 't verband tussen 't glas en den spieker.

— Bestig! Nou kan Janna zich heelegoar zien; van veur en van achter. — Niewoar, as Dorus heur nou toch ens zag! — Moar, wat denkt ze oan hum! As Leendert, de Road, 't heele darp, joa zelfs de prins hoar zóo zien zal!

Janna vuult toch êfkes 'en scheut deur de borst; went, krek zoo noabij as ze zich eiges nou ziet, zal straks de prins tegenover heur stoan. — Moed Janna, en begriep wie da'j bint! Zeker, wát ook gromt en bloast ien 't

lêven, veur mooi geet alles op zied; en, of ze 't, wangunstig, vergankelijk nuumen, — ien de kark da's wat anders — gegroet, de druuf zin te zoer, zei de vos.

Nog met de hand aan den grootsten spiegel, ziet Janna nu luisterend op.

Ze heurde rumoer onder 't roam, en drokte en lêven in huus.

O! as 't de veldwachter was! Moar nee, 't zal Thom alvast met 't kerreke wêzen. — Och, as 't Dorus nog wêzen mocht!... of, Leendert! — Nee luuster, 't is moeder die roept: „Kom Janna, kom gauw!”

— Joa! Janna kumt. — 't Blauw strikske op 't ge-moed mot erst nog 'en bietje ter deeg gedoan. Moar, — 't spiegel, die wel wat sterk noar veuren helt, wordt zwoar in heur hand. Ze drêjt hum weer hoastig terug noar den muur. — Alêvel,... woar schiet plots 'et licht met de koamer noar toe! „Help, help!” 't Stuk zwiept veurruut. Vuur spat uut heur oog! En sterker gilt zij: „Help, moeder, help!”

En vrouw Steyntje, versuusd en gejoagd deur 'en toestand umlêg, waarveur ze heur kiend kwam hoalen, schrikt bij 't ienkommen, en roept: „God, Janna wat doe'j!” en griept noar den spiegel die 't kiend langs 't ge-loat streek.

Eén oogenblik wist Janna van hemel noch eerde. Moar toen — toen zag ze, met 'en zwonk heur moeder, en

ook 'en groote, heel groote oranjekokarde op moeders borst; en — ze wist zelf niet woarum — toen begos ze te lachen, wonderboarlik te lachen; hard, oaklik, en zonder begriep.

Moeder wier kwoad. Den spiegel van boven tot onder geborsten! — En beneden zoo'n toestand! En dan zu'k onzinnig geschoater!

— „Ge most liever schreien!” zoo roept ze: „Joa schreien, 't was bêter. O God, wat ellend op deez dag!”

En, — veur Janna was er niks méer neudig. Bij den letsten schoaterlach zag ze moeders duuster geloat; en ook bij 'en glimp van de zon, de loaj woar dat geld inlag, en — met de hand oan 't geloat, zeeg ze plots bij heur moeder neer; bleek, moar zonderling rood gevlekt, losberstend ien troan', en kloagend: „Nee, moeder, ik dee toch geen kwoad! nee, zoo waarlik as God!”

Terzelfder tijd dat Janna — aleer ze zich kleeden ging — aan de huisdeur tuurde of de ontrouwe nog komen mocht; in den eigen stond lei Dorus ien koortsgloed te bed.

Ge weet 'et: smid Roelfsen was noar de Toonstelling; en Hanna zou goed oppassen, en 't medicijn geven; dát het ze gezeid.

Toen Hanne bij de bedstee 'en bietje getoefd had, en Dorus — zooas ze begreep — heel rustig sliep, toen

is ze moar opgemarsierd, went, met zoo'n drukte ien 't darp, is 't natuurluk dat 'en mins liever 'en keer oan de stroatdeur steet, as ien 'en dompig kâmerke bij 'en zieke te zitten as ie toch niks van nooj het.

En terwijl Hanne aan de deur stond, kwam aan den achterkant van 't smidshuis, langs het schuurtje bij de kolk, een welbekende schier ademloos aangelopen. 't Was Thom. — Bij de achterdeur gekomen, staat hij even stil; luistert; wischt zich het zweet van 't gelaat, en sluipt dan zachtjes het huis in.

Weinige oogenblikken later bevindt hij zich in het kleine vertrek waar Dorus te bed ligt. 't Is vrij donker in dat benedenkamertje naast het groote keukenvertrek, en vooral aan den kant van 't afhellend dak waar zich de bedstee bevindt.

Thom, op een stoel neergevallen, snakt naar adem. Van 't vreeselijk loopen is hem de borst als dicht geschroeid, en gloeit hem een vuur in de keel.

— Vervluukt! Dat geld, dat verwunste geld zou 't alles bedarven! 't Was 'en zeeuw, 'en ongangboare munt, had Tols ien de Roskam gezeid. — Thom had gedocht dat 'et 'en groot soort ouwe riekdsdoalders waren. Wie had er z'n lêven van zeeuwen geheurd!

— Moar zeker, domheid was 't gewêst um 't meeste geld veur zich eiges te houwen. — Alêvel as de nood oan den man kumt, dan zal 'et karkboek bewiezen veur wie ie 't gedoan het. — De nood zal êvel niet kom-

men. Geen zurg! 't Zal alles veur Dorus' rêkening blieden. Joa zeker, dát mot 'et!

Nu voor het eerst ziet Thom naar den vriend.

— Kiek, hie krenzelt zoo roar, en proat zoo onrustig. Zie, hie wil zich oprichten ook. .

Thom was geschrokken.

Krek toen ie 'en zekske met vieftig stuks ouwe zeeuwen langs Dorus' heufdkussen achter ien de bedstee liet glijen, en één van de losse geldstukken zoo'n bietje hooger tussen den peuluw en 't kussen had gewarkt, toen zag Dorus hum heel oaklik oan, en vroeg met wild en angstig geboar.... of 't stuk was bezurgd en, of Janna d'r bij stond.

Thom Brasser wist niet wát ie antwoorden zou. 't Was 'en iezig gezicht!

En op d'eigen stond klonk buuten 't geschetter van stroatmeziek. 't Woaren de blauwjassen, die ook 's oavends ien de Roskam zouwe speulen.

Hanne, oan de deur, had er schik af; en zie, de burenen die nog t'huus woaren, kwiemen óok noar buuten.

Toen het schetterend geluid Dorus' ooren trof, toen was't asof hum nóg ens 'en „bliksem” deur 't heufd sloeg. — Wat ie zoo dukkels ien 't droomen gezien had, da's woarheid. Zie moar: — De vlaggen wapp'ren; de peerds runnen op en neer. 't Schoatert alles van vreugd. — En hie zelf zit noast Janna boven op 'en kar; en 't warkstuk steet véur hum, met 'en pries en

'en kroon. En heur dan: op de moat van 't meziek danst 'et volk; en — voader dondert op de pannen van 't schuurke, en — Thom leit ien 't woater:

— „Help, minsen, help!”

— „Wat is er Dorus; zeg, wat schort er nou oan?”

Wat er oan schortte!? Of Thom 't niet begreep dat de zieke in ielkoorts wou opstoan; dat ie noar 't wark wil, noar de Toonstelling misschien; dat ie Janna ziet, oan den erm van Leendert; en Thom.... in 'en diepe kolk....!?

Of Thom 't niet begreep? Toch krijgt ie deernis:

— „Wês rustig Dorus;” zegt hij gejaagd: „Ge bint ziek; ge meugt nou niet opstoan.”

Maar, buiten klinken steeds luider klarinet en trompettonen; en of ze den lijder den lang met angst verbeiden feestdag voor den geest tooveren, zijn jagende onrust klimt met elke sekonde.

En Thom; as Dorus hum altied nog oakelik aankiekt, dan is ie wit — spierwit geworden: Hie docht oan 'en zonnigen oavend, toen twee jungskes speulden ien 'en boot, op de kolk woarin 't zoo zwart en zoo duuster was. En ook — hie zag den biebel weer die ie van Janna ien ruul veur dat geld het gekregen!

Moar, — duustere ziel! — of ie ook deernis gevuld en wat bêters gewild had, doar sprêkt weer met kracht z'n duuvel ien 't hart:

— Zeker, Dorus' hakselsnijer steet op den noam van

Thom Brasser. En Janna zal ie met 't kerreke ook van 'et Roadhuus weerum hoalen! En, woarum zou Thom — as oangenomen kiend — niet heelegoar ien Dorus z'n ploats stoa! — Zie, dát letste veural, 't was 'en licht met 'en tooverslag:

— Wil 'en zieke, ielkoortsig 'et bed uut, de stroat op, en 't einde verhoasten, wie zal 'et keeren! — En dan, met Dorus' dood wier 't alles en alles begroaven! — Smid Roelfsen geleuft oan zien schuld, — en 't geld ien de bedstee zal 't noader bewiezen. Niewoar, wie zal 'en mins in ielkoorts weerstoan, as God zelf 'em losloot!

En de muziek in de dorpstraat speelt lustig nog scheller „Die Wacht am Rhein"! Maar Hanne, die de wacht aan 't ziekbed zou houden, stond aan de deur, — en mocht wel luustren, niewoar, as alles ien rust is.

Thom was toch goed veur den vrind! 't Was hoast boven macht dat ie hum nog wat kleeren oan 't lief kreeg; zie, went woest vloog Dorus op; en woest vloog ie weg... de achterdeur uut; 'et schuurke en de kolk langs.

Toen Thom Dorus noazag met 't plan um loater te volgen, — asof 'et gebeurde toen niemand d'r bij was — toen wier 't hum toch roar um 'et hart. — Moar stil, stil, as 't alles van hum is, en ook Janna de zien't, dán zal ie 't goed moaken, ien de kark, joa, zeker, dat zal ie!

Smid Roelfsen bespeurde weinig van de drokte in 't dorp, toen hij zich van het feestterrein weer naar zijn woning spoedde; maar te midden van al het verward rumoer dat hem in de ooren klonk, hoorde hij gedurig dat lachen, — dat hels en soaters gelach, bij 't stuk dat de jong had geknutseld.

Roelfsens krachtige werkhanden waren tot vuisten geknepen:

— Zu'k lachen! Vervluukt, dát was dan 't loon veur al z'n toegeeflikheid! Met hand en tand had ie dat fiezevoazen motten te keer goan. Dan, dán zou 'et jong nou 'en smid zin gewêst as z'n voader, en zich niet deur dwoas getoover, en 't gevelei van 'en iedele deern, tot 'en dief verloagd en den dood op 't lief hebben gehoord! — En altied heurt Roelfsen dat lachen, dat soaterse lachen!

Bij 't inslaan van de waaistraat klinkt hem het schel getoeter der straatmuzikanten als duivelsgeschater in 't oor. — Een eindweg voortgegaan, kiest hij het kleine zijpaadje dat hem op den achterweg brengt. Nu hij het losstaande tuinhekje wil binnengaan, ziet hij langs den knootwilg aan den waaikant eensklaps iets donkers in Dorus' schuurtje verdwijnen. — 't Leek wel of 't Thom was.

— Thom had het met angst verwacht: Roelfsen dee, wat ie nooit had gedaan, hie keek in 'et schuurke.

— „Bin gij doar Thom? Woarum toef ie hier?”

— „Och, as 'en mins geen rust het, nieuwoar! Zoo'n beste vrind!” zegt Thom en ziet naar den grond.

— „Thom, ge bint altied Dorus' vrind gewêst.”

— „En bêtere zal ie nooit kriegen boas.”

— „Ik gleuf 'et; moar, nou 't zoo wied is gekomen, nou vroag ik, wóarom he'j' 't verwunst geknutsel niet zuuken te keeren? Gij wiest da'k er 'en hêkel oan had.”

Thom begreep den ummekeer niet, en keek verwonderd.

— „Gij hebt hum geroajen; geholpen. Watblief?” hernam de smid met dreigenden blik: „Dorus was zelfs niet ien stoat um 't rad grif noar eisch te besloan. 't Is meuglik dat ie dat ding prakkezierde; moar 't wark, dát dee gj veur 'et meest? Ik zeg 'et. Watblief?”

't Was Thom asof ie 'en zon zag opgoan:

— „Och boas, wat za'k oe antwoorden! As 'et toch 'en vrind is nieuwoar?”

— „Dan knooi ie dinger zonder verstand; ruw, on-ooglik! Ik zag 'et stuk ten schand op de Toonstelling stoan. En dat was ou wark! Dank God da'j eerlik bekent, en zurg dat 'et nooit van z'n lêven weer onder mien oog' kumt.”

Smid Roelfsen hield de vuisten nog saamgeknepen toen hij de achterdeur van zijn woning inging, en al spoedig daarna de kleine ziekenkamer betrad.

Hanne was er niet. Een ongewone verwarring heerschte er in het vertrekje.

Haastig op de bedstee toegetreden, wierp hij den blik er in. Bij 't halfdonker in het kamertje wist Roelfsen niet terstond of hij wel goed zag.

— „Dorus! woar bin ie!?” zoo roept hij angstig, en tast op het kussen, en werpt de dekens terzij, en rukt den peluw omhoog. — Doch, 't eenige antwoord dat hij ontvangt, is de doffe klots van een neerploffenden geldzak, en de helle klank van een muntstuk dat hem rolt voor den voet.

— O God, woar is ie!? schreit de smid onhoorbaar, terwijl 't geklank van dat geld hem slechts vluchtig ontroert. En dan, luide en luider roept hij den naam van zijn kind, en ook den naam der ontrouwe aan wie de wacht aan het ziekbed was opgedragen.

In den vreeselijksten angst wordt nu het gansche huis en de werkplaats doorzocht.

Hanne, bevend — bevreesd dat het onweer over haar losbarsten zal — ontwijkt gedurig haar meester, telkens herhalend: „Moar hie sliep, verrechtig; hie sliep zoo gerust.”

De knechts uit de smederij zijn mede toegesnel, maar doen niet veel meer dan den jammerenden vader bij zijn onderzoek volgen en nóg meer beangsten: God wist, of Dorus niet in ielkoorts noar buiten gevlogen en ien de kolk zich eiges verdoan had!

Smid Roelfsen breekt het angstzweet uit terwijl hij naar buiten snelt. Alêvel de kolk was vlak, zonder rim-

pel. En Thom, die nog buuten bij 't schuurke stond, wier arg wit toen ie 't heurde van Dorus; moar — gezien had ie niks, dat kos ie bezweren.

Omstreeks het middaguur van dienzelfden dag trokken eenige jongens onder den toren het klokketouw.

Als kikkers dansten ze lustig op en neer, en de klok dreunde dan ook zóo; vroolijk, dat iedereen heuren kos, dat 't geen begroafenis of roep noar de kark was, moar, dat 'en prins van 't vorstelik bloed ten feest kwiem ien 't Bêtuwse darp.

't Was 'en drukte en volte zooas 't nooit wier belêfd. Oan alle harbargen stonden de uutgespannen woagens en kerrekens, en de peerdstallen woaren zóo dicht bezet dat de muus' goenge loopen.

Op de Toonstelling ha'j 'en gejoel en gegons dat 't vee d'r genog van goeng kriegen; en bij 't Roadhuus was 't ook 'en gedrang, dat de kerl met 't urgel bijkans ien de sloot roakte, en Piete-Leen met heur mandes ploatkoek en Nimwêgse moppen zich heel niet kos ruuren.

De groote vlag van 't Roadhuis hing zóo deftig en breed dat ie 'en schoaduw ien de roadskoamer gaf. Burgemeister Janssen, die niet zoo heel best meer zag, en toch z'n bril niet gebruiken wou, was bang dat ie z'n toesproak niet zou kunne lêzen, as ie soms hoape-

ren mocht en 'em nog zou motte inkieken: „Geëerde Prins uit het hoog vorstelik en dierbaar stamhuis van Oranje. Uw komst, o Prins, in ons midden op deze handboog-ten....” Doar ha'j 't weer! Verdrêjd, hoe kiem ie toch ielkreis oan handboog ien ploats van landbouw!

Burgemeister was zenuwachtig. Hoe loat was 't al? — Half één! — Um één uur zou de prins met den commesoaris uut Oarem kommen oanriejen, — op verzuuk, zonder stoasie of ienhoal. — Moar, op 't Roadhuus most dan alles ook kloar, en vierkant present zin. En...

— „Is Janna Peters d'r nóg niet?”

— „Nee burgemeister.”

— „Goejen Heer!” — Burgemeester Janssen ziet onder en langs de groote vlag naar buiten. — Hemel wa'n minsen! Natuurlik ien dat gewriemel zou ie heur toch niet onderscheien. Moar, as Janna Peters niet present was, wat most er dan van zien toespraak worden! Met noam en toenoam kwammen de drie boerendochters d'r ien; en 't reuske van 't darp zou veur-oan stoan, — ook umdat ze 'et langst van de drie was. — As Janna mankierde, dan zou ie zeker ien de war roaken, went, met drie stoelen had ie 'et thuus ter deeg bestudierd.

Burgemeester kreeg het benauwd in zijn 'hoogge-vouwen witte das; en aan Leendert Meermans gaf ie

'en wenk, en verzocht hum, zoo gauw as ie kos, noar Janna te goan en heur noar 't Roadhuus te hoalen.

— Joa, Leendert begreep ook dat 't tied wier. Alles was present, en de zes kleine dernjes ien 't wit, die op den stoep zouwe streujen, stingen ook al paroot ien den gang. — Maar er was nóg een reden waarom Leendert wel gaan wou: 't Liefste kiend dat ie — met 't oog op de moan — zoo duk had genacht gezeid, ze was giester oavend, um 't feest mee te vieren, ien 'et darp gekomen. Ien voaders huus zou ze den prins zien passieren; moar, Leendert had gemarkt dat ie hoar nog best 'en ploatske op 't Roadhuus bezurgen kos. Erst zou ie êfkes langs 't Hemelrijk loopen — 't was dichtebij — en dan, dan kon ie met zien Treeske Janna goan hoalen. Zie, Janna most toch weten hoe 't met zien hart was gesteld, en, dat ie — al was ie wat jolig gewêst — ien woarheid van dat hart geen moordkuul wou moaken.

Al luider en luider klonken de vreugdetoonen uit den anders zoo grommigen toren.

De prins was in aantocht.

Langs 't smalle kerkpad, dwars door de akkers, renden eenige jongens naar het dorp terug, en gilden: dat ie d'r oankwiem; en dat z'm al hadden gezien krek bij den meulen, 'en half uur van 't darp.

't Werd hoog tijd dat Leendert het erf van Peters bereikte, want met 't afhaken van zijn „blond moantje” heeft hij zich langer opgehouden dan strikt noodzakelijk was.

— „Joa zeker liefke, op zoo'n vonder kan 'en mins 't al licht is te kwoad kriegen; alêvel nôu hewwe geen nood;” zegt Leendert, terwijl hij zijn Treeske — lief stadsig kiend — met vaste hand over de smalle slootplank helpt.

Slechts weinige oogenblikken later hebben de jongelieden de woning van Peters bereikt. De huisdeur staat open. Ze gaan naar binnen. — Leendert steekt het hoofd om den hoek der keukenkamer; maar, er is niemand. Hij vermoedt dat allen reeds vertrokken zijn, en men elkaar heeft misgelopen. Toch roept hij: „Hei, hola!” maar krijgt geen antwoord.

Nadat Leendert nog vruchteloos een onderzoekenden blik op de deel heeft geworpen, komt hij weer haastig naar de voordeur waar Treeske is blijven staan, en bij 't naderen ziet hij haar — met den blik naar buiten — zichtbaar ontsteld, een schrede terugwijken.

En Leendert, nu mede buiten gekomen, kan zijn oogen niet gelooven: Was dát 'et mooi reuske van 't darp! 'et lieflikke kiend, dat hum onwillens zoo zwak miek toen ie hoar op 't vonder ten steun was!?

— „Janna! um Gods wil, wat schêlt oe?” zegt Leendert: „Ik kwam met mien liefke um oe noar 't Road-

huus te hoalen; moar nou; wat hei'j? Die bloejige schram! 't Gezwollen oog en geloat! Wat is hier gebeurd?"

Janna was niet goed bij 't heufd. — Toen ze zoo êfkes wegvlood uut 't zomerpriël, toen . . . zag ze de wereld vergoan!

Dat de spiegel heur fel ien't geloat schond, dat weet en dat vuult ze niet meer. O, toen ze, nog geen kertier gelêjen, ien't priël is gekomen, toen het ze 't begrepen wóarum moeder heur — noa 't geval met den spiegel — toch niet met vree het geloaten. — Joa, die ze doar vond, 't was Dorus gewêst, al kos ze 't ook zelf niet geleuven.

— „Dorus, Dorus!” het ze geschreid; en de oakelik woeste mins, die vlak bij 't priël oan den weg wier gevonden, en bij wijlen niet te regieren was, hie had heur oangekeken, lang en strak, en heur noam genuumd, en was toen plotseling ineengezakt met brêkende oog'.

En, op d'eigen stond had van den toren „'en droeve doodsklok” geklonken.

Janna weet niet hoe lang ze, met geborsten heufd, 'en dooje ien heur erm het gehouwen; en getuurd het op lippen zoo iezig blauw.

En nou; strak ziet ze naor Leendert, alschoon er heel êfkes 'en vonk ien heur oog glom bij 't zien van die ander . . ., met lieflik deelnemend geloat.

Leendert en Treeske zijn hevig ontroerd. Maar of ze vragen, Janna kan hun geen antwoord geven.

— O, toen ze doar gunds ien 't priël den ermen vrind oan 't hart lag, en kloagde dat ook niemand, niemand heur zei dat ie ziek was; toen ze trilde ien't gemoed umdat zij hum van ontrouw verdocht — den stakker, — die zelfs nog in ielkoorts noar Janna kos kommen; toen ze oog' had noch oor' as veur den zwakken oajem die ze stoag wou voejen met eigen oajemtocht; joa, tóen was 't wel duuster moar nog niet heelegoar donker gewêst. Toen het nog 'en stem geklonken dat er hoop bleef bestoan, en, dat dood, hier nog geen dood kos wêzen!

Moar toen! Was't niet heur eigen voader die met smoad en hoon kwiem toegetroojen, en verbooj den zieke ien 't woonhuus te brengen; die Janna terugtrok, schimpend, dat de nijdige smid hoar 'en iedele deern en 't ongeluk van z'n kiend het genuumd!

En loater; wat dol getier vol gramschap, bij kloaglik karmen is 't toen geworden.

Angstig zuukend, is 'en voader van 't smidshuus oangesneld. — Wat ie wou — joa, dat wou Janna ook: den trouwe, den beste veur 't lêven bewoaren.

— Moar nee, den smoad dat zij de vluuk en den dood van z'n kiend zou wêzen, dien laster verduurde ze niet. — 't Was natuurlik, niewoar, dat ze vortvlood as de wereld vergoat?

En as Leendert heur wil vatten ien den erm, umdat Janna kiekt asof ze zal neersloan; dan ... siddert ze; en ... griept noar 'en ander.

— „Janna, lieve kiend, gij, slecht! Nee, nee, dat kan niet woar zin!” schreit die ander; en, 't mot wel heur moeder wêzen, went 'en moeder geleuft niet oan 't kwoad van heur kiend.

— Slecht! Dat woord wekt Janna uit haar vernietiging op: Slecht!!! Dat woord het 'en klank van boos en onrein; rauw, oakelik rauw.

En zie, daar komt weer leven in 't oog. — Slecht! Moar wat misdreef ze dan toch, dat zoo'n woord het geklonken? Dóaroan het ze zelfs niet gedocht toen die hooveerdige smid heur de moet ten boorde toe vulde. En nou, wat roakt heur 'et sarrende spoeksel van 't geld in heur loaj, en van 't pand dat ze gaf; wat roakt heur de smoad van iedel en proalzucht. Slecht! bij God, dát was onwoarheid!

En de bloedige schram langs Janna's gezichtje wordt vinnig rood. — Schier in 't zelfde oogenblik vliegt ze nogmaals naar 't zomerpriël.

De ijzeren smid staat er gereed om zijn afgetobd kind naar het smidshuis te dragen. Al is hij beducht voor 't leven van Anneke's jong, toch zal ie niet rusten in 't huus woar 'en iedele deern hum van God vervreemdde, en tot 'en dief het verloagd.

Janna kan bijna niet spreken.

— „Wat, wát denk ie van húm en van mien!” zegt ze met bevende stem.

— „Loat me met vree, en goa vort!” roept de vader.

Maar Arie Peters — nou ie Janna zoo ziet, nou schiet hum 't gemoed toch óók vol. As alles hum tegensloot — van de schoap' en van alles, — dan wil ie z'n kiend toch bescharmen.

— „Sprêk Janna, en zeg dat Dorus niet stal um ou te believen. Toe zeg 'et, sprêk waarheid.”

— „Wát! Dorus!?” schreit Janna op d'eigen stond: „Wie zeit, wie geleuft dat van Dorus? Was dát 'et slechte van hum en van mien! Nee; zoo waarlik as God, hie is onschuldig!”

Janna tast naar haar berstend hoofd nu ze ijlings opziet. — 't Gekners van 'en kerreke op den grindweg had geklonken. Op den hoek van 't huus, heel êfkes ien't zicht, hiew 'et stil. Thom Brasser sprong er uut. — 't Is Thom, joa, um Janna noar 't Roadhuus te hoalen. Ze weet 'et.

Alêvel, of Thom — nog half achter de doalioa — heur niet doadelik zag, Janna ziet hum terdeeg, en spitst den vinger noar 'em toe; en 't stokt ien heur kêl:

— „Den dief! Doar, dóar, dát is ie!”

Thom die met veurdacht bezijen 'et huus was gereeen, had er niet op gerêkend hier zoo'n alteroasie te zien.

Straks, „um Dorus te zuuken” is ie mee 't darp

iengegoan; moar êfkes buuten 'et oog, toen is ie hoastig noar de kleinere harbarg Ien 't Hert geloopt um er nog sito 'en voertuug te hoalen. — Zich ien den umtrek van de Roskam te vertoonen dat vreest ie niet meer, went zelfs Tols zal met zoo'n drukte niet oan dat fodsige geldstuk denken.

— Moar hier; 't peerd steet pas stil, en pas is ie van 't voertuug gesprongen, of de feestklok van 't darp klinkt hum mee as 'en doodsklok ien 't oor. Van terzij, en op zoo'n afstand zag ie niet hoe Janna ien 't geloat was geteisterd; moar Dorus zag ie in Smid Roelfsens erm; en Peters en Leendert met nog andren d'r bij, en — Janna, nou opziend met vlammend oog, den vinger as 'en dolk noar 'em toegespitst.

Boas Roelfsen keek verbiesterd. Bij Janna's vrijspraak van Dorus, zag ie hóar van 'en slang ien 'en engel herschoapen.

— „Mien jong! mien eenigst! Onschuldig; geen dief!” sprak ie smuuspelend zuut in verrukking: „Dorus, o Dorus!” En hie kuste hum; och God hie kuste hum zoo!

— Moar zou 't meuglik wêzen! Was dat den booze woar Janna op wees! Thom, Anneke's pleegkiend? Nee, nee, dat kos niet woar zin. Zie moar, nog eer 'en ander kos weten dat den erme zieke noar hier was gegoan, is Thom al met voertuug present um 't kiend weer noar huus toe te hoalen! — „Zou dát den dief wêzen!” zegt Roelfsen: „Nee, hie at van vroeg-oan ons brood...!”

— „En toch van mergen wou ie oe zeeuwen verbrassen;” zei Leendert: „Ik heurde 't zoo pas ien 't darp. Moar loat 'em goan met zien woagen. En spoed! Droag Dorus hier vortweg ien huus. 't Geärmoei hier buuten duurde al veul te lang. — Loa'k oe helpen boas Roelfsen. En gij Peters en vrouw, neemt Janna onder den erm; 't kiend is nog witter as wit, ze kos 'et bestarven!”

Smid Roelfsen wist niet recht wat ie dee; moar hie begreep wel dat den tocht noar 't smidshuus te wied, en kalnte veur Dorus 'en dringende eisch was. — En wóarum zou Dorus nou niet ien 't Petershuus rusten? Joa, wat nog duuster bleef 't wordt zuutjes oan licht. Heur moar, nou 't alles ien huus is geschikt en bezurgd, nou zingt nog de engel heur lied: Janna zal Dorus onschuld bewiezen! — Luuster: Thom had hoar misleid, en gedrongen zien spoargeld te nemen — zoo-as ie 't genuumd had. — Moar onoangeruurd bleef 'et; en — dat ze heur karkboek ten pand gaf, 't was iedel misschien, moar, ook zeker heur vrijsproak meteen.

Toen Janna 't alles bekend had, toen schreide ze snik-kend. Ze vuulde 't zoo diep: Al had ze zich zelf gerechtveerdigd, heur woord van trouw had ze toch ien 't iedel gebroken. En hij? Nee, zelfs in ielkoorts kos ie zien Janna niet vergêten. — En dat kloeke heufd 'et lei nou doar gunds zoo oaklig, zoo droevig wit, misschien wel ien d'erms van den dood!

Smid Roelfsen staart nog op Anneke's kiend, zien

jong, zien eenigst! O, wát Dorus veurtoan ook doen wou of drieven, 't was alles um 't êven, as God hum moar spoarde!

Moeder Steyntje het óók 'en kiend te verzorgen. Woater was ze goan hoalen en balsem meteen:

— „Kom, Janna, loa'k oe helpen,” zoo sprêkt ze; en zacht richt ze 't köpke umhoog.

Janna zag op; — veur zich uut. En ze schrok. 't Kleine spiegel ien de keukenkoamer, woarveur ze nog korts den fleurigen parzik bij 't oangezicht paste, die spiegel het hoar op 't grimmigst de waarheid gezeid.

— Groote God! was dát heur eigen geloat! 'En schrijnende pien het ze bij tijen gevuuld; moar, kos ze 't geleuven — dat oaklik gezicht: geschramd, gezwollen, bebloed! was dat Janna Peters, 't mooi reuske van 't darp!?

En buiten luidde de feestklok nog altijd voort, en riep: „De prins kumt ien 't darp; doar is ie de prins!”

Treeske, die toch veur 't feest noar 't darp is gekomen, trok Leendert oan 't pand van zien jas. 't Was hier droevig nieuwoar; en a'j dan de minsen niet kent, en toch ook geen nut duut. Luuster, 't klonk zelfs al starker tot hier ien 't vertrek: Doar kumt ie, doar is ie! Lang lêve de prins!

't Mocht van Treeske verbeelding wêzen; moar rumoer was er zeker ien huus.

Burgemeister Janssen was méer as onrustig geworden. Toen de klok is begonnen — op 't sein dat de prins

bij den meulen nog 'en half uur van 't darp was — toen liep ie oaklik klam op en neer, en keek noar buuten en noar binnen; en zag ien 't spiegel noar z'n das, en dan weer op 't gouwe harlozie, en schimpte gedurig: „Dat vrouwvolk; dat vrouwvolk!” al was 't niét wellêvend.

Burgemeister kos er geen begrip van kriegén dat Janna zich zoo wachten liet, en dat zelfs Leendert niet weerum is gekommen:

— „Alla,” zoo riep ie: „nóg 'en booi d'r noar toe! Piet Mast, as de weerlich!”

En Piet Mast, „de roatel” — afsloager en umroeper, hie liep wat ie loopen kos.

Bij 't huus van Peters, vond ie Thom met 't kerreke stoon.

Thom had krek besloten um — bij alles wat spoak liep, den domme te speulen. En eigenlijk, wat, wát misdreef ie! — Dat ie Janna hielp, en dat ie heur met voartuug afhoalen wou, was dát zoo'n misdoad!

— Moar zie, 't kos nooit gevalliger treffen: Um Dorus te hoalen is ie nou met 't voartuig gekommen; welzekeer!

Joa, rumoer was er in huus. De roatel bleef geen oogenblik stil. Thom had 't alles bij de voordeur ien ens vernomen:

— D'r kost niet gewacht worden op 't Roadhuus. Janna most doadelik mee. De prins was zeker al lang oan 't West-eind van 't darp. Burgemeister wist geen road. Al-

les was present en paroot; zelfs de keurmeesters woaren met de liest van bekrooning al binnen; en ze zeien . . .

— „Watblief?” riep Thom Brasser.

Moar de roatel, die 't al gezeid had, was de deur van 't woonhuus al ien; en, umdat ie van onheil of zieken geen spier geheurd had, zoo riep ie um den hoek van 'et keukenvertrek met 'en stem van geweld:

— „Toe Janna, kom vort! Burgemeister wacht. De prins is ien 't darp. Lang lêve de prins!”

Thom Brasser was meegegoan, en sting achter Piet Mast. — Misschien zou ie 't alles nog winnen!

't Onverwacht allarm van den roatel mocht ielk ien 't keukenvertrek, ter wille van Dorus, 'et vurheufd doen fronsen, Janna Peters was 'en mes deur de ziel gegoan. Moar op d'eigen stond mocht ze toch vuulen dat er nog een andere balsem as moeders spiekerzalf was!

Smid Roelfsen het hoar de breeje hand op den schouwer geleid; en zuutjes, zoo heel anders as vroeger, het ie gesproken:

— „Ik geleuf Janna, da'j nou liever noar Dorus as noar 't Roadhuus wilt goan.”

Meer had ie niet gezeid; moar den schouwer had ie nog ens muujzoam gedrukt, asof ie wou zeggen: Wij zullen 't wel vienden, as God moar mien eenigst ien 't lêven bewoart.

En Janna was noar de bedstee gevlogen; en schreiend het ze bij 't kloeke vurheufd gefluusterd:

— „Hier bin ik, mien Dorus, mien beste, mien trouwe!”

Roerloos lei Dorus; moar, bij 't wonder gebons van mokers en hoamers, en 't snorren van 't drêjwiel; en 't sissen van 't glujjende iezer ien 't woater, doar heurt ie toch... Janna, en ziet hoar as ze fluustert, heel zuutjes, bij 't moanlicht: Hier bin ik, en 'k blief oe mien lêven getrouw.

Moar sprêken, en heur oan 't hart drukken dat kan ie niet... Nee, nee, hie mot warken, went zie moar, ze hebben zien vinding vernield.

Ja, roerloos ligt Dorus.

Maar Janna — terwijl ze zijn magere hand heeft gevat, richt ze zich eensklaps ten halve overeind. Ze keert den blik naar de deur. Piet Mast zou z'n bevin-ding op 't Roadhuus berichten, zoo had ie gezeid. — Moar de vroag die ie dee; wat wil die, wat mot die!?

— „Ze zeggen, boas Roelfsen, dat 't stuk van Thom, op de Toonstelling, 'et wark is van Dorus. Noe, gij zult 'et weten...?”

Loodachtig grauw zag de smid. — Dat soaterse lachen van 's mergens, hoe kos ie 't vergêten! Zal An-neke's kiend, oan den rand van 't graf, — deur z'n eigen voader verdocht en belasterd; — zal ie óók nog ten spot zin van klein en van groot! — Wat ie met Thom, den adder, het uutstoan, dat kumt veur loater! — Hum oanzien dát kon ie niet; en z'n noam

nuumen, ook niet, moar — met 'en wenk van de hand sprêkt ie dof:

— „Wie wark stuurt, die miek 'et. — Doar steet ie! Vroag 't hum zelf; hie zal 't oe bekennen.”

— „Joa, zoo verrechtig as God!” roept Thom, zóo hard dat vrouw Steyntje verschrikt, en met een „Ssst!” naar de bedstee wijst; went, zie moar, den bloed was 'r mee van geschrokken.

Ook Janna heeft het gehoord, en kent zich zelve niet meer. Als een aangeschoten ree stoof ze op; en als ze in 't zelfde tijdstip, met opgeheven hand, voor Thom staat, dan zegt ze zacht maar met snijdende stem:

— „Ge liegt! Zeg, wou'j hum ook zien wark nog ontnemen! Thom Brasser, ge liegt!”

Thom ging een stap achteruit. 't Was hum asof ie nóg ens den doodskou ien den woaikolk vuulde. Moar nou — nou was er geen Dorus die hum de reddende handen toestak.

En bijna in d' eigen stond was't ien 'et droevig vertrek, asof er de karkklok toch ook nog 'en feesttoon dee klinken.

— Bekroond! zoo klonk 'et: Dorus' warkstuk be- kroond met 'en bronzen medalje; 'en darden pries!

Boas Roelfsen! hei'j 'et geheurd? Nou stoa'j beschoamd veur oe leugen; nou stoa'j beschoamd veur oe dempen

van oanleg. Boas Roelfsen hei'j 'et geheurd? Anneke's kiend wier bekroond!

En Janna lag veur de bedstee geknield; en weer lei heur mond bij dat kloeke vurheufd; en — Dorus' oog-lêjen zag ze opgoan; en 'en zucht kwiem er over zien lippen; went, zuutjes het ze gefluusterd:

— „Dorus, oe hakselsnijer wier bekroond, met 'en bronzen medalje, met 'en darden pries!”

Licht as 'en vogelvlucht, óf as wolken gezwiept deur den sturm, zoo vliegen, veur 't minsdom, de doagen en moanden.

Nou is 't bluijmoand.

Ver noar achter in 't verschieit leit de dag woarop de vlaggen wapperden ien 't darp, en burgemeister Janssen hoast is gestikt in zien halsdoek.

Ge weet 'et dat de Bêtuw nooit zoo mooi is as met de bloesems van 't oofthout.

En zelfs nou, bij oavend, glimmen de zwoare kroonen as bruidskransen ien 't zulveren moanlicht.

't Is stil ien de darpstroat; moar zoo pas was 't er anders. 't Jongvolk stroomde noar 't schoolhuus, went, 't was Zoaterdag-oavend; en . . . „Zoeteliëfsviering” meteen.

Joa, dát was 't akkoord: Wie van 't jongvolk ien

't bootje goeng stappen, die most traktieren bij 't zangles op sukkeloaj en krientebrood.

't Was 'en vroolik gezicht; zoo'n vreugd en zoo'n fleur; en tussen de zangstukken in, was 't 'en geproat en gelach da'j d'r olik van wier.

En de groote bloaren met kummekes sukkeloaj goengen — soms hoog geheven — ien 't rond; en bovenop dreven de vellekes ...

— „Bruin en gerimpeld; 'k hoop da'j d'r lang veur bewoard zult blieven!” zei 'en jolige klant tot 'en oarige bruinoog, en snapte 'en hap uut heur breudje woar ze krek in bieten wou.

— „Wat kiekte Willem van den mulder sikkeneurig;” zegt het bruintje. En hij:

— „Geen wonder, as oe 't reuske vlak veur den neus wordt weggekoapt. Moar, zóo zin d'r meer. Ik geleuf d'r woaren er wel tien, die drêjden en droalden tot-dat Dorus 't mooi snuutje veur altied gesnapt had. Leien was toen ien last. Moar zie — de sukkeloaj smoakt er nou niet te minder um.” En de proater, hie dronk.

— „Da's te zeggen, Thom Brasser het 'et zich eiges toch arg oangetrokken. — Dat ie niet langer ien 't smidshuus en ien 't darp wou blieven, en dat ie ook oan Janna nog zoo'n mooi karkboek mot hebben gegeven, da's wel 'et bewies. Joa 't is droevig veur him gelooopen, went ze zeggen toch ook, dat ie meer doad oan dien hakselsnijer had dan loater is toegestemd. In

ielk geval is 't vreemd dat de smid, erst nóa de be-
krooning van 't warkstuk, wou weten dat Dorus 't
gemoakt had."

— „Noe, Thom Brasser zou 'en mooi pertuur veur
Janna gewêst zin! 't Blijft mien altied 'en roadsel dat
Dorus zoo'n zwak op 'em had."

— „Moar, dat ie op verzuuk van den smid zien
noam oan den streujsnijer gaf, dát was toch wel
vrindschap."

— „Zeker, as ie d'r niet veur betoald wier. Smid
Roelfsen had 'em tenmienste — wis bij vergissing —
'en oud geldstuk gegeven, dat de smid loater eiges bij
Tols het gewisseld. — Dorus zelf bleef altied arg op
Thoms hand, moar, 't was toch verminderd ien 't letst,
zei de metselôar, noadat er — ik weet niet woarum —
bij 't leggen van pannen op Dorus' schuurke, 'en lap
van Thoms buis oan 'en spieker wier gevonden. —
Pak oan Geurtje, 'en werm kummeke veur ou. As we
noar huus goan dan zu'j 't mien betoalen."

— „Nommer drie! Ut, mi sol ut!" stemt de mees-
ter. De kummekes worden neergezet, en de monden
afgevêgd.

— „Ut, mi, sol, ut!" herhaalde de meester. En 't
lied klonk helder en kloar; en de slotregels woaren:

.....
.....
»Streeft naar rijkdom, roem en eer,

-
- »Rustig, werkzaam, zonder meer;
 - »Steeds tevreden in het Heden;
 - »Want des werelds hoogste goed
 - »Is de vree van 't rein gemoed."

Bijkans allemoal hadden ze gezongen uut volle borst,
— zonder bij 't woord te denken.

Moar, twee handen op de veurste bank, drukten mekoar zoo wonderlik vast, en ze wisten wel soam wat 'et beteikenen most.

Toen 't lied was gezongen, hiew meester nog 'en toesproak. Moar de vrinden hadden hum al zóo dukkels geheurd, dat 't doavrend geklap en hoeroah al inviel nog eer dat ie 't uut had.

Bij 't noar huus goan was 't 'en oavend as 'en too-vernacht, vol glanzen en geuren.

Zijwaarts afgedwaald, gaan Dorus en Janna het hek van het kerkhof voorbij. Ze hoeven nou niet te schuilen veur 't oog van de minsen. Moar....

— „Hier was 'et Janna;” zei Dorus.

— „Joa Dorus, hier was 'et;” fluusterde Janna.

En toen ze 't zei, toen sloeg ze de oogen neer:

Zie, 't klaprozen-plantje ien den engen hoek had ook dit vroegjaar weer 'en blom geschoten, en de moan dee 'et vonken. Moar, hooger was Janna's bos.

Allêvel die bos was weer vervlogen toen Dorus heur êfkes tot stilstoan riep.

— „Mien schat ; mien heugste pries !” zei ie met den erm um heur hals gesloagen.

En de moan blonk weer op 't kloeke vurheufd en 't hoagelbank mutske vlak bij mekoar. En Dorus roemde zien Janna nóg 't reuske van 't darp, went, goed was heur hartje, en mooi ; joa mooi bleef toch heur snuutje, al trok ook de spiegel 'en streepke d'r deur.



